

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PROCHEM S.A.**

sporządzone na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

**PROCHEM S.A.
ul. Łopuszańska 95
02-457 Warszawa**

Spis treści do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Prochem S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Prochem S.A.	Str.
1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	3
2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6
5. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Informacja dodatkowa o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości oraz innych informacjach objaśniających	8
6. Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	27

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PROCHEM S.A.
sporządzone na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej
 (wszystkie kwoty w tysiącach złotych, jeżeli nie zaznaczono inaczej)

	Nr noty	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
A k t y w a			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	1	22 847	22 481
Wartości niematerialne	2	182	242
Nieruchomości inwestycyjne	3	11 990	11 312
Akcje i udziały	4	830	830
Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności	5	28 111	26 139
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	6	2 340	2 953
Należności z tytułu zatrzymanych kaucji		63	222
Pozostałe aktywa finansowe	7	20 422	18 713
Aktywa trwałe, razem		86 785	82 892
Aktywa obrotowe			
Zapasy	8	3 378	2 222
Należności handlowe i pozostałe należności	9	41 472	32 014
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów	19	13 691	8 415
Pozostałe aktywa	10	1 202	2 466
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		3 250	28 815
Aktywa obrotowe, razem		62 993	73 932
Aktywa razem		149 778	156 824
P a s y w a			
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	11	2 935	3 895
Kapitał z aktualizacji wyceny	12	11 789	11 521
Zyski zatrzymane	13	69 216	89 826
Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej		83 940	105 242
Udziały niekontrolujące		6 470	6 524
Kapitał własny ogółem		90 410	111 766
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe kredyty bankowe	14	52	141
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	6	2 400	2 457
Zobowiązanie z tytułu świadczeń emerytalnych	15	1 763	1 712
Zobowiązania długoterminowe z tytułu zatrzymanych kaucji		3 569	4 592
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	16	620	382
Zobowiązania długoterminowe, razem		8 404	9 284
Zobowiązania krótkoterminowe			
Krótkoterminowe kredyty bankowe	17	7 077	2 233
Zobowiązania handlowe	18	31 626	22 426
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów	19	2 863	1 913
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		39	6
Pozostałe zobowiązania	20	8 958	8 872
Przychody przyszłych okresów	21	401	324
Zobowiązania krótkoterminowe, razem		50 964	35 774
Zobowiązania razem		59 368	45 058
Pasywa razem		149 778	156 824

Wartość księgowa - kapitał własny przypisany właścicielom Jednostki Dominującej	83 940	105 242
średnia liczba akcji zwykłych (w szt.)	2 935 000	3 895 000
wartość księgowa na jedną akcję (w zł) - przypisana właścicielom Jednostki Dominującej	28,60	27,02

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, jeżeli nie zaznaczono inaczej)

	Nr noty	Rok 2018	Rok 2017
Przychody ze sprzedaży, w tym :		153 194	112 006
Przychody ze sprzedaży usług	22	150 287	111 133
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	23	2 907	873
Koszt własny sprzedaży, w tym :		-142 706	-108 285
Koszt wytworzenia sprzedanych usług	24	-140 015	-107 547
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		-2 691	-738
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		10 488	3 721
Koszty ogólnego zarządu	24	-13 315	-13 328
Pozostałe przychody operacyjne	25	5 066	664
Pozostałe koszty operacyjne	26	-1 424	-742
Pozostałe koszty operacyjne - wynik zdarzenia jednorazowego	27	0	26 773
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		815	17 088
Przychody finansowe	28	685	555
Koszty finansowe	29	-924	-1 024
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych		1 623	3 461
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		2 199	20 080
Podatek dochodowy :	30	360	3 104
- część bieżąca		69	350
- część odroczone		291	2 754
Zysk (strata) netto		1 839	16 976

Zysk (strata) netto przypadający :

Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	1 923	16 828
Udziałom niekontrolującym	-84	148
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	2 935 000	3 895 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/gr .na jedną akcję) przypadający na właścicieli Jednostki Dominującej	0,66	4,32

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Rok 2018	Rok 2017
Zysk netto	1 839	16 976
Inne całkowite dochody netto	371	69
<i>Inne całkowite dochody, które zostaną przekwalifikowane na zyski i straty po spełnieniu określonych warunków:</i>	-	-
<i>Inne całkowite dochody, które nie zostaną przekwalifikowane na zyski lub straty:</i>	371	69
Aktualizacja majątku trwałego	703	-
Zyski (straty) aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	-220	90
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	-112	-21
Całkowite dochody ogółem	2 201	17 045

Całkowity dochód ogółem przypadający :

Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	2 289	16 897
Udziałom niekontrolującym	-79	148
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	2 935 000	3 895 000
Całkowity dochód na jedną akcję zwykłą (w zł/gr. na jedną akcję) przypadający na właścicieli Jednostki Dominującej	0,78	4,34

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, jeżeli nie zaznaczono inaczej)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitał własny, przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny przypisany udziałom niesprawującym kontrolę	Kapitał własny, razem
Rok 2018						
Stan na początek okresu (badane)	3 895	11 521	89 826	105 242	6 524	111 766
Wdrożenie MSSF 15			349	349		349
Stan na początek okresu (przekształcone)	3 895	11 521	90 175	105 591	6 524	112 115
Zysk (strata) netto danego okresu			1 923	1 923	-84	1 839
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>		294		294	68	362
Całkowite dochody ogółem	0	294	1 923	2 217	-16	2 201
Akcje własne skupione w celu umorzenia	-960		-23 040	-24 000		-24 000
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-100	-100
Inne przemieszczenia		-26	158	132	62	194
Stan na koniec okresu	2 935	11 789	69 216	83 940	6 470	90 410

	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitał własny, przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	Kapitał własny przypisany udziałom niesprawującym kontrolę	Kapitał własny, razem
Rok 2017						
Stan na początek okresu (badane)	3 895	12 146	72 542	88 583	6 448	95 031
Korekta błędu za poprzedni okres		-	-388	-388	-	-388
Stan na początek okresu (przekształcone)	3 895	12 146	72 154	88 195	6 448	94 643
Zysk (strata) netto danego okresu	-	-	16 828	16 828	148	16 976
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>	-	69	-	69	-	69
Całkowite dochody ogółem	-	69	16 828	16 000	148	17 045
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-55	-55
Inne zwiększenia	-	127	-	127	-	127
Inne przemieszczenia	-	-821	844	23	-17	6
Stan na koniec okresu	3 895	11 521	89 826	105 242	6 524	111 766

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, jeżeli nie zaznaczono inaczej)

	Rok 2018	Rok 2017
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	2 199	20 080
Korekty razem	-7 1478	14 405
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych	-1 623	-3 461
Amortyzacja	2 085	2 014
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	156	197
(Zysk) strata ze zbycia składników rzeczowych aktywów trwałych	-115	84
Strata z inwestycji	-936	353
Zmiana stanu rezerw	1 332	-256
Zmiana stanu zapasów	-1 156	2 643
Zmiana stanu należności i pozostałych aktywów	-13 956	24 599
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	7 728	-11 560
Inne korekty (w tym zmiana stanu przychodów przyszłych okresów)	-662	-208
Środki pieniężne wytworzone w toku działalności operacyjnej	-4 948	34 485
Zapłacony podatek dochodowy	-354	789
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	-4 594	33 696
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	26	2 016
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	26	12
Inwestycje w nieruchomości	-	1 439
Wpływy z aktywów finansowych	-	565
- w jednostkach powiązanych	-	565
zbycie aktywów finansowych (akcji/udziałów)	-	367
spłata pożyczki razem z odsetkami	-	198
Wydatki	-1 156	-1 646
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-1 156	-1 646
Środki pieniężne netto (wydane) wygenerowane w działalności inwestycyjnej	-1 130	370
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy	4 809	334
Zaciągnięty kredyt bankowy	4 766	334
Inne wpływy finansowe	43	-
Wydatki	-24 650	-9 368
Inne, niż wpłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	-24 100	-60
Spłaty kredytów bankowych	-	-8 668
Zapłacone odsetki i prowizje	-346	-576
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-204	-64
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności finansowej	-19 841	-9 034
Przepływy pieniężne netto, razem	-25 565	25 032
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	-25 565	25 032
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	28 815	3 783
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	3 250	28 815

Informacja dodatkowa o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości oraz innych informacjach objaśniających do sprawozdania finansowego

1. Utworzenie Jednostki Dominującej i podstawowy przedmiot jej działalności

Spółka Prochem S.A. (zwana dalej „Prochem”, „Spółka”, „Emitent” lub „Jednostka Dominująca”) z siedzibą w Warszawie, ul. Łopuszańska 95. Spółka jest wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000019753. Podstawową działalność Spółki według klasyfikacji PKD 2007 określa symbol 7112Z - działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Według klasyfikacji GPW w Warszawie spółka zaliczana jest do sektora budownictwa. Spółka Prochem S.A. jest jednostką dominującą grupy kapitałowej i sporządza odrębne skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Spółka Prochem S.A. powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Przedsiębiorstwa Projektowania i Realizacji Inwestycji Przemysłu Chemicznego „Prochem”. Akt notarialny oraz statut zostały podpisane w 1991 roku. Czas trwania działalności Spółki jest nieoznaczony.

W 2013 roku Jednostka Dominująca rozpoczęła realizację projektu inwestycyjnego „Budowa pod klucz produkcji wysokooczyszczzonej parafiny, olejów, smarów smarująco-chłodzących, mas modelowych z rekonstrukcją kompleksu energetycznego” na terytorium Białorusi. W związku z powyższym na czas realizacji projektu powołano Przedstawicielstwo. Wniosek o zamknięcie Przedstawicielstwa złożono z dniem 25 maja 2018 roku.

2. Organy zarządzające i nadzorujące Emitenta

W skład Zarządu spółki Prochem S.A. na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego wchodzi następujące osoby:

Jarosław Stępniewski - Prezes Zarządu
Marek Kiersznicki - Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Marczak - Wiceprezes Zarządu

Zarząd Prochem S.A. powołano Uchwałą Nr 16/X Rady Nadzorczej Prochem S.A. z dnia 12 czerwca 2018 roku.

Skład Rady Nadzorczej Prochem S.A.

W skład Rady Nadzorczej na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego wchodzi:

- Marek Garliński Prezes Rady Nadzorczej
- Karol Żbikowski Wiceprezes Rady Nadzorczej
- Andrzej Karczykowski
- Krzysztof Obłój
- Marcin Pędziński

3. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w 2018 roku wyniosło 375 etatów a w 2017 roku 400 etatów. Stan zatrudnienia w osobach na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 385 osób a na dzień 31 grudnia 2017 roku 403 osoby.

4. Opis organizacji grupy kapitałowej, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji.

W skład Grupy Kapitałowej Prochem S.A. (zwanej „Grupą Kapitałową”, „Grupą”), oprócz danych Jednostki Dominującej wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio i pośrednio:

Jednostki zależne objęte konsolidacją pełną:

- Prochem Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – zależna bezpośrednio (100,0%);
- PRO-INHUT Sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej – zależna pośrednio (93,2%);
- PREDOM Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu – zależna pośrednio (81,7% udziału w kapitale i zysku, 72,3% udziału w głosach);
- Prochem Zachód Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - zależna bezpośrednio (80,0%);
- ELPRO Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie – zależna pośrednio (92,7%, w tym 85,4% udziału w 50% udziale Elektromontażu Kraków);
- Elmont Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie – zależna pośrednio (92,7%, w tym 85,4% udziału w 50% udziale Elektromontażu Kraków);
- Elektromontaż Kraków S.A. z siedzibą w Krakowie – zależna pośrednio (85,4%), z tego 73,0% udziału w kapitale i prawie głosu posiada spółka Prochem Inwestycje zależna w 100%. Spółka Elektromontaż Kraków S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, które zawiera dane spółki zależnej w 100%: ELMONT-POMIARY Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie oraz dwóch spółek stowarzyszonych ELPRO Sp. z o.o. i Elmont-Inwestycje Sp. z o.o.;
- IRYD Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie –zależna pośrednio w 100%;
- ATUTOR Integracja Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – zależna pośrednio (87,3% udziału posiada spółka Prochem Inwestycje Sp. z o.o. zależna w 100%);
- Prochem RPI Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - spółka zależna w 100% (z tego 3,3% udziału w kapitale i prawie głosu posiada spółka Prochem Inwestycje).

Jednostki wspólnie kontrolowane i stowarzyszone wyceniane metodą praw własności:

- ITEL Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni – 42,0% udziału (18,7% udziału w prawie głosu i kapitałach posiada bezpośrednio Prochem S.A., a 23,3% posiada Prochem RPI Sp. z o.o. spółka zależna w 100%);
- Irydion Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – 50% udziału spółka wspólnie kontrolowana.

Jednostki zależne objęte konsolidacją włączone zostały do skonsolidowanego sprawozdania finansowego począwszy od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli przez Jednostkę Dominującą, a wspólnie kontrolowane i stowarzyszone od dnia sprawowania wspólnej kontroli i wywierania znaczącego wpływu.

Spółka Predom Projektowanie Sp. z o.o. z kapitałem w wysokości 53 tys. zł została wyłączona z konsolidacji. Spółka nie rozpoczęła działalności.

5. Przyjęte zasady rachunkowości

Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Prochem S.A. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i analogiczny okres roku porównywalnego sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR) i Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i obowiązywały na dzień 31 grudnia 2018 roku. Zakres sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za

równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. poz. 757).

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej przedstawia rzetelnie i jasno sytuację finansową i majątkową Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku i dane porównawcze na 31 grudnia 2017 roku, a także wyniki tej działalności za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku i dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Prochem S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem:

- gruntów, budynków i budowli, wycenianych według wartości przeszacowanej,
- nieruchomości inwestycyjnych i nieruchomości inwestycyjnych w budowie wycenianych według wartości godziwej.

Działalność operacyjna Jednostki Dominującej i jednostek Grupy Kapitałowej nie ma charakteru sezonowego ani nie podlega cyklicznym trendom, za wyjątkiem segmentu generalnego wykonawstwa i wynajmu sprzętu budowlanego, które charakteryzują się sezonowością, która powodowana jest w dużej mierze warunkami atmosferycznymi. Czynniki atmosferyczne mają wpływ na wielkość osiągniętego przychodu w tych segmentach. Niższe przychody osiągane są w okresie zimowym, kiedy to warunki pogodowe nie pozwalają na wykonywanie niektórych prac budowlanych.

Zmiany wartości szacunkowych i polityki rachunkowości

Sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga użycia pewnych szacunków księgowych i przyjmowania założeń, co do przyszłych zdarzeń. Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji w sytuacji, gdy zmieniają się okoliczności będące podstawą szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji, postępującego rozwoju wypadków czy zdobycia większego doświadczenia. Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zastosowano te same zasady rachunkowości i te same metody obliczeniowe, które zastosowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Prochem S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, za wyjątkiem MSSF 9 oraz MSSF 15 nie będą miały wpływu na politykę rachunkowości Spółki oraz na sprawozdanie finansowe.

Dokonane oszacowania

Informacje o przyjętych założeniach oraz niepewności związanej z dokonanymi szacunkami zawarte są w następujących notach:

- Nota 1 – Rzeczowe aktywa trwałe: kluczowe założenia stosowane w prognozach zdyskontowanych przepływów;
- Nota 3 – Nieruchomości inwestycyjne; kluczowe założenia stosowane w prognozach zdyskontowanych przepływów;
- Nota 16 – Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych: kluczowe założenia aktuarialne;
- Nota 38 – Informacja o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem.

W stosowanych zasadach rachunkowości największe znaczenie oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Założenia szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu Emitenta odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach działalności. Dotyczą one wyceny świadczeń emerytalnych, oceny stopnia realizacji oraz rentowności kontraktów długoterminowych (marży brutto).

Nowe standardy, interpretacje i zmiany opublikowanych MSSF

Szereg nowych Standardów, zmian do standardów i interpretacji nie jest jeszcze obowiązujących dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2018 roku i nie zostały one zastosowane w sprawozdaniu finansowym.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły w życie dla okresów rocznych zakończonych 31 grudnia 2018 roku oraz Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie:

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zatwierdziła do stosowania od dnia 1 stycznia 2018 r. nowe standardy:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”,
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 wyjaśniające niektóre wymagania standardu,
- Zmiany do MSSF 2 dotyczące klasyfikacji i wyceny transakcji płatności w formie akcji,
- Zmiany do MSSF 4 dotyczące zastosowania MSSF 9 wraz z MSSF 4,
- Zmiany do MSR 40 dotyczące zasad przeniesienia nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych,
- Roczne zmiany MSSF 2014-2016 w zakresie doprecyzowującym MSR 28 i MSSF 1,
- Interpretacja KIMSF 22 dotycząca transakcji w walucie obcej i wynagrodzenia wypłacanego lub otrzymywanego z góry.

Powyższe zmiany do standardów zostały do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską i za wyjątkiem MSSF 9 oraz MSSF 15 nie będą miały wpływu na politykę rachunkowości Spółki oraz na sprawozdanie finansowe.

Opis wpływu zastosowania MSSF 9 i MSSF 15

Grupa Kapitałowa Prochem S.A. retrospektywnie zastosowała standard MSSF 15 i MSSF 9 ze skutkiem od 1 stycznia 2018 roku. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o MSR 39, MSR 18 i MSR 11.

Uprzednio stosowane wybrane zasady rachunkowości w zakresie przychodów ze sprzedaży (MSR 18, MSR 11) oraz instrumentów finansowych (MSR 39) zostały ujawnione w sprawozdaniu finansowym za rok 2017.

MSSF 15

Grupa stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem założeń przyjętych w tym modelu. Model ten zakłada, że przychody ujmowane są wówczas, gdy (lub w stopniu, w jakim) jednostka przekazuje klientowi kontrolę nad towarami lub usługami, oraz w kwocie, do jakiej jednostka oczekuje być uprawniona. Zależnie od spełnienia określonych kryteriów, przychody są:

- rozkładane w czasie, w sposób obrazujący wykonanie umowy przez jednostkę, lub jakiej jednostka oczekuje być uprawniona.
- ujmowane jednorazowo, w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami jest przeniesiona na klienta.

Dokonana przez Grupę analiza nie wykazała wpływu zastosowania MSSF 15 na sprawozdania finansowe sporządzone w latach poprzednich.

Dla zapewnienia porównywalności danych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonano niżej przedstawionych reklasyfikacji danych na dzień 31.12.2017 roku.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Stan na 31.12.2017 r. (w tys. zł)	Reklasyfikacja (w tys. zł)	Stan na 31.12.2017 r. po przekształceniu (w tys. zł)
Pozostałe aktywa	10 881	-8 415	2 466
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów	0	8 415	8 415
Pasywa			
Przychody przyszłych okresów	2 237	-1 913	324
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów	0	1 913	1 913

MSSF 9

W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe są klasyfikowane do jednej z trzech kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; lub
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych.

Składnik aktywów finansowych jest klasyfikowany do kategorii wycenianych po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:

- aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz
- jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od tej kwoty.

Składnik aktywów finansowych jest klasyfikowany do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, gdy:

- celem Grupy jest zarówno utrzymanie tych aktywów dla uzyskania umownych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż składnika aktywów,
- warunki umowne dotyczące składnika aktywów finansowych powodują w określonych terminach przepływy pieniężne, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Pozostałe składniki aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy bieżącego okresu.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji aktywów finansowych na 1 stycznia 2018 roku przedstawiono poniżej.

Klasy instrumentów finansowych	Klasyfikacja wg MSR 39	Klasyfikacja wg MSSF 9
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Dostępne do sprzedaży	Wyceniane do wartości godziwej przez WF
Kaucje z tytułu umów o budowę	Pożyczki i należności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Pożyczki i należności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Pochodne instrumenty finansowe nie objęte rachunkowością zabezpieczeń	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez WF	Wyceniane do wartości godziwej przez WF

MSSF 9 nie wprowadził zmian w klasyfikacji zobowiązań finansowych.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Grupa zdecydowała się na kontynuację dotychczasowych metod wyceny i klasyfikacji.

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych. Obecnie model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od modelu wynikającego z MSR 39, który bazował na koncepcji strat poniesionych.

Do szacowania oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do należności z tytułu dostaw i usług Grupa zastosowała dopuszczalną przez MSSF 9 metodę uproszczoną. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje wskaźnik rezerw, który uwzględnia dane historyczne.

Z uwzględnieniem powyższej metodologii kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych wartość należności aktualizowana może być też indywidualnie w przypadku, gdy z indywidualnej oceny Zarządu ryzyko nieściągalności jest znaczące, w szczególności w odniesieniu do:

- należności od kontrahentów postawionych w stan likwidacji lub upadłości
- należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a wg oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności umownej jest obciążona znaczącym ryzykiem.

W wyniku indywidualnej analizy, gdy mimo znaczącego przeterminowania należności Grupa posiada wiarygodną deklarację płatności kontrahenta, utworzenie odpisu może być wstrzymane.

Wdrożenie MSSF 9 nie wpłynęło znacząco zarówno na kwoty odpisów na dzień 31.12.2018 jak i 01.01.2018. W związku z tym, że skalkulowana na dzień 1 stycznia 2018 roku kwota odpisów z tytułu utraty wartości aktywów zgodnie z przyjętym modelem oczekiwanych strat kredytowych nie różniła się istotnie od kwot odpisów już ujętych w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2017 roku, Grupa skorzystała z możliwości, jaką daje MSSF 9 i nie dokonała przekształcenia danych dotyczących wcześniejszych okresów i dlatego odstąpiono od korekty salda początkowego, zysków zatrzymanych, Grupy z tytułu wdrożenia tego MSSF.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie Standardów i zmian do standardów jakie zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale jeszcze nie weszły w życie, wprowadzi je w dacie przyjęcia.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły w życie dla okresów rocznych zakończonych 31 grudnia 2018 roku

MSSF 16 Leasing data wejścia w życie 1 stycznia 2019 roku.

MSSF 16 zastępuje MSR 17 *Leasing* oraz związane z tym standardem interpretacje. W odniesieniu do leasingobiorców nowy Standard eliminuje występujące obecnie rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki. Spowoduje to powstanie większych kosztów w początkowej fazie leasingu, nawet w przypadku gdy jego strony uzgodniły stałe opłaty roczne.

Ujęcie umów leasingu u leasingodawcy w większości przypadków pozostanie niezmiennione w związku z utrzymanym podziałem na umowy leasingu operacyjnego oraz finansowego.

Wpływ MSSF 16 na sprawozdania finansowe

Na moment sporządzenia niniejszego Sprawozdania finansowego Grupa zakończyła prace związane z wdrożeniem nowego standardu MSSF 16. Wdrożenie MSSF 16 zostało przeprowadzone następująco:

- dokonano analizy wszystkich realizowanych umów zakupu usług, bez względu na obecną

kwalifikację, której celem było wyselekcjonowanie tych umów, na podstawie których Grupa użytkuje składniki aktywów należące do dostawców;

– poddano każdą zidentyfikowaną umowę ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16,

- przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, najmu, dzierżawy.

Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2019 r. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16.C5 (b) nowe zasady zostaną przyjęte retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu początkowego zastosowania nowego standardu do kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2019 r. W związku z tym dane porównawcze za rok obrotowy 2018 nie zostaną przekształcone (zmodyfikowane podejście retrospektywne).

Grupa będzie ujmowała zobowiązania z tytułu leasingu dotyczące umów, które wcześniej zostały sklasyfikowane jako "leasing operacyjny" zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing. Zobowiązania te zostaną wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16. Dla potrzeb wdrożenia MSSF 16 oraz ujawnień dotyczących wpływu implementacji MSSF 16 zastosowano dyskontowanie przy użyciu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy na dzień 1 stycznia 2019 r.

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Grupa zastosuje krańcową stopę procentową odzwierciedlającą koszt finansowania, jakie byłoby zaciągnięte na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi. W celu oszacowania wysokości stopy dyskonta Grupa wzięła pod uwagę następujące parametry umowy: rodzaj, długość trwania, walutę oraz potencjalną marżę, jaką musiałaby zapłacić na rzecz instytucji finansowych w celu uzyskania finansowania.

Wdrożenie MSSF 16 wymagało dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu”

- ustalenie umów objętych MSSF 16,

- ustalenie pozostałego okresu obowiązywania leasingu w stosunku do umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r.,

- ustalenie krańcowych stóp procentowych stosowanych do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,

- wskazanie okresów użyteczności i ustalenie stawek amortyzacyjnych praw do użytkowania składników aktywów ujętych na dzień 1 stycznia 2019 r.

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Grupa zastosuje następujące praktyczne uproszczenia dopuszczone przez standard:

-stosowanie jednej stopy dyskontowej dla portfela umów leasingowych o podobnych cechach,

- zastosowanie oceny czy leasingi rodzą obciążenia zgodnie z MSR 37 na moment wdrożenia standardu, jako alternatywy do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywa leasingowego,

- umowy z tytułu leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 r. potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy,

- wykorzystanie perspektywy czasu (wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie) w określaniu okresu leasingu, jeżeli umowa zawiera opcje przedłużenia lub rozwiązania umowy leasingu

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa posiadała nieodwołalne zobowiązanie pozabilansowe z tytułu leasingu operacyjnego dotyczące umów najmu biura oraz najmu samochodów. Na dzień 31 grudnia 2018 r. wartość nominalna umów leasingu operacyjnego – wynajem biura i samochodów wynosiła 34 163 tys. zł (szczegółowe informacje przedstawiono w nocie 36 z tego kwota 33 823 tys. zł dotyczy umów leasingu zgodnie z MSSF 16 po wyłączeniu leasingu krótkoterminowego. Dla powyższych umów Grupa dokonała wyceny w wartości bieżącej aktywów użytkowanych w ramach tych umów i rozpoznała na dzień 1 stycznia 2019 r. prawo do użytkowania składnika aktywów w kwocie 28 436 tys. zł i odpowiadające mu w tej samej wartości zobowiązanie z tytułu leasingu. Zobowiązanie pozabilansowe z tytułu leasingu w kwocie 34 163 tys. zł zostanie wyksięgowane. W przypadku umów, w których Spółka występuje jako leasingodawca, zastosowanie MSSF 16 nie spowoduje konieczności ujęcia korekt na 1 stycznia 2019 r.

Prognozowane skutki finansowe wdrożenia MSSF 16 (dotyczy tylko umów leasingu zawartych lub zmienionych przed 1 stycznia 2019 r.) na :

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na 1 stycznia 2019 r.

- Prawo do użytkowania składnika aktywów – rzeczowe aktywa trwałe 28 436 tys. zł,

- Zobowiązanie z tytułu leasingu 28 436 tys. zł.

Rachunek zysków i strat: za okres 01.01.-31.12.2019 r.

- spadek kosztów usług o 1 826 tys. zł;
- wzrost amortyzacji o 1 301 tys. zł;
- wzrost kosztów odsetkowych o 525 tys. zł.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

- wzrost przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej o 525 tys. zł
- spadek przepływów pieniężnych z działalności finansowej 525 tys. zł

Roczny koszt z tytułu krótkoterminowych umów leasingowych wyniesie 509 tys. zł

Pozostałe opublikowane, lecz jeszcze nieobowiązujące standardy i interpretacje nie dotyczą działalności Grupy lub nie będą mieć wpływu na nią:

- Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami,
- Interpretacja KIMSF 23 dotycząca niepewności co do ujęcia podatku dochodowego,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe,
- Poprawki do MSSF 9 dotyczące dłużnych aktywów finansowych posiadających opcję wcześniejszej spłaty, która może skutkować powstaniem tzw. negatywnej rekompensaty,
- Poprawki do MSR 28 dotyczące długoterminowych udziałów, stanowiących część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach,
 - Roczne zmiany MSSF 2015-2017,
- Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczeń lub rozliczeń planów określonych świadczeń,
- Zmiany odniesień do Założeń koncepcyjnych w MSSF,
- Poprawki do MSSF 3 dotyczące definicji przedsięwzięcia,
- Poprawki do MSR 1 i MSR 8 dotyczące definicji istotności.

Powyżej wymienione standardy, za wyjątkiem Interpretacji KIMSF 23 oraz poprawek do MSSF 9, oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską. Grupa zamierza zastosować wszystkie zmiany zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Przyjęte zasady rachunkowości stosowane przez Grupę Kapitałową przedstawione zostały poniżej.

Zasady konsolidacji

1. Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Prochem zastosowano następujące procedury:
 - dane jednostek zależnych ujęto w sprawozdaniu finansowym metodą pełną, polegającą na łączeniu sprawozdań finansowych jednostki dominującej oraz jednostek zależnych poprzez zsumowanie poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów,
 - udziały w jednostkach stowarzyszonych oraz współkontrolowanych wyceniono w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, a w momencie początkowego ujęcia ujmowane są w cenie nabycia. Cena nabycia zawiera koszty transakcji.
- Ocena czy Jednostka Dominująca sprawuje kontrolę nad spółką wymaga ustalenia czy posiada ona prawa do kierowania istotną działalnością spółki. Określenie istotnej działalności spółki oraz który z inwestorów ją kontroluje, wymaga osądu. W ocenie sytuacji i określeniu istoty powiązań bierze się pod uwagę m.in. prawa głosu, relatywnie posiadany udział, rozproszenie praw głosu posiadanych przez innych inwestorów, zakres udziału tych inwestorów w powoływaniu kluczowego personelu kierowniczego lub członków rady nadzorczej.
2. Jednostkami zależnymi są jednostki kontrolowane przez Jednostkę Dominującą. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych uwzględniane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym począwszy od dnia uzyskania nad nimi kontroli aż do momentu jej wygaśnięcia.
3. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały ujednolicone z zasadami przyjętymi przez Grupę.

4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych jest nadwyżką ceny nabycia składników majątku objętych przez jednostkę dominującą nad wartością godziwą aktywów netto jednostki podporządkowanej, proporcjonalnie do nabytego udziału w kapitale własnym tej jednostki. Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych jest nadwyżką wartości godziwej aktywów netto jednostki podporządkowanej nad ceną nabycia składników majątku poniesioną przez jednostkę dominującą, proporcjonalnie do nabytego udziału w kapitale własnym tej jednostki. Na dzień nabycia jednostki zależnej i stowarzyszonej (objęcia kontroli), aktywa, pasywa i zobowiązania warunkowe spółki zależnej wyceniane są w wartości godziwej.
5. W momencie utraty kontroli (np. sprzedaży), Grupa zaprzestaje ujmować aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, udziały niekontrolujące i pozostałe składniki kapitałów związane z jednostką zależną. Ewentualna nadwyżka lub niedobór powstałe w wyniku utraty kontroli ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Jeśli Grupa zatrzymuje jakiegokolwiek udziały w dotychczasowej jednostce zależnej, są one wyceniane w wartości godziwej na dzień utraty kontroli.
6. Udziały udziałowców niekontrolujących wykazywane są według przypadającej na nie wartości nawet, jeśli skutkuje to powstaniem ujemnego salda udziałów niekontrolujących.
7. Grupa Prochem S.A. traktuje transakcje z udziałowcami niekontrolującymi tak jak transakcje z podmiotami zewnętrznymi.
8. Zyski lub straty powstałe ze sprzedaży udziałów udziałowcom niekontrolującym są prezentowane w kapitałach własnych.
9. Za jednostki stowarzyszone uznawane są jednostki, w których Prochem posiada pomiędzy 20% a 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących lub też w inny sposób może wywierać znaczący wpływ na ich politykę finansową i operacyjną. Za jednostki współkontrolowane uznawane są jednostki, w których Prochem S.A. posiada 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.
10. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współkontrolowanych rozlicza się metodą praw własności i początkowo ujmuje według ceny nabycia. Udział w zysku lub stracie jednostki stowarzyszonej i współkontrolowanej wykazuje się w rachunku zysków i strat. W przypadku, gdy udział w stracie jednostki stowarzyszonej i współkontrolowanej jest równy bądź przewyższa udział Grupy Prochem w tej jednostce, to Grupa nie rozpoznaje dalszych strat, chyba, że się do tego zobowiązała. Niezrealizowane zyski pomiędzy Grupą a jednostką stowarzyszoną są eliminowane do poziomu udziału Grupy w jednostce.
11. Cena nabycia udziałów w jednostkach stowarzyszonych i współkontrolowanych podlega korektom o wszelkie skutki zmian wartości godziwej aktywów netto, przypadające na wartość posiadanego udziału od chwili nabycia do daty sprawozdania finansowego oraz skutki stwierdzonej utraty wartości.
12. Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonuje się niżej wymienionych korekt i wyłączeń:
 - W zakresie wyłączeń:
 1. posiadanych przez jednostkę dominującą udziałów (akcji) z kapitałem własnym na moment objęcia kontroli jednostek zależnych,
 2. wzajemnych należności i zobowiązań oraz innych rozrachunków o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
 3. przychodów i kosztów z tytułu wzajemnych operacji kupna i sprzedaży w grupie kapitałowej,
 4. dywidend naliczonych lub wypłaconych przez jednostki podporządkowane jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją.
 - W zakresie korekt:
 1. zysków lub strat powstałych w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją.

Pozycje sprawozdania finansowego dzieli się na krótkoterminowe i długoterminowe (obrotowe i trwałe) zgodnie z MSR 1.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które Grupa zamierza wykorzystywać w swojej działalności w okresie dłuższym niż jeden rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki).

Rzeczowe aktywa trwałe początkowo wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Zasady wyceny następującej po początkowym ujęciu:

- Grunty, budynki i budowle wykazane są w wartości przeszacowanej, stanowiącej jej wartość godziwą na dzień przeszacowania, ustalonej przez rzeczoznawców, pomniejszonej o kwotę późniejszej zakumulowanej amortyzacji i późniejszych zakumulowanych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa ustalana jest przez rzeczoznawców nie rzadziej niż co dwa lata.
- Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonej o ewentualne koszty ulepszeń, a pomniejszonej o zakumulowaną amortyzację oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zwiększenie wartości wynikające z przeszacowania gruntów, budynków i budowli ujmowane jest w innych całkowitych dochodach i wykazywane w łącznej kwocie w kapitale własnym – *Kapitał z aktualizacji wyceny*, jako nadwyżka z przeszacowania, za wyjątkiem sytuacji, gdy podwyższenie wartości odwraca wcześniejszy odpis dla tej samej pozycji ujęty w rachunku zysków i strat. Obniżenie wartości wynikające z przeszacowania gruntów, budynków i budowli ujmowane jest jako koszt okresu w wysokości przewyższającej kwotę wcześniejszej wyceny tego składnika aktywów ujętej w innych całkowitych dochodach. Zmniejszenie wynikające z przeszacowania ujmowane w innych całkowitych dochodach zmniejsza łączną nadwyżkę z przeszacowania ujętą w kapitale własnym.

Wartość rzeczowych aktywów trwałych przeznaczonych do likwidacji, wycofanych z używania na skutek zmiany technologii lub innych przyczyn, aktualizuje się poprzez dokonanie odpisu aktualizującego jego wartość. Odpis aktualizujący zaliczany jest w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe ponoszone w terminie późniejszym ujmowane są w ich wartości bilansowej, gdy jest prawdopodobne, że z tego tytułu nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki, a koszt ten można wiarygodnie zmierzyć. Wszystkie pozostałe koszty napraw i konserwacji rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w kosztach okresu, w których zostały poniesione.

Zyski lub straty ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych ustalane są przez porównanie przychodów ze sprzedaży z wartością bilansową danego środka trwałego i ujmowane w rachunku zysków i strat. Rzeczowe aktywa trwałe są amortyzowane od chwili, gdy są dostępne do użytkowania. Odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) od rzeczowych aktywów trwałych dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia wartości początkowej na ustalony okres użytkowania składnika aktywów. Stosowana jest metoda liniowa.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres bieżący i okresy porównywalne do amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych Grupa przyjęła poniższe okresy użytkowania:

• Budynki i budowle	10-40 lat
• Urządzenia techniczne	5-12 lat
• Środki transportu	5 lat
• Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	5-10 lat

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji jest weryfikowana na koniec każdego roku sprawozdawczego i w uzasadnionych przypadkach korygowana.

Grunty nie podlegają amortyzacji.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie powstające dla celów prowadzonej działalności operacyjnej, jak również dla celów jeszcze nie określonych, prezentowane są w sprawozdaniu finansowym po koszcie wytworzenia pomniejszonym o ujęte odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia obejmuje wszelkie opłaty oraz koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości.

Rzeczowe aktywa trwałe poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla rzeczowych aktywów trwałych w budowie w okresie realizacji ewentualna utrata wartości określana jest przynajmniej na każdy dzień bilansowy. Skutki utraty wartości odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Składnik wartości niematerialnych wycenia się według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne, poza wartością firmy są amortyzowane. Odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) wartości niematerialnych dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia wartości początkowej na ustalony okres użytkowania składnika aktywów. Stosowana jest metoda amortyzacji liniowej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres bieżący i okresy porównywalne do amortyzacji wartości niematerialnych Grupa przyjęła okresy użytkowania 3-10 lat.

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji jest weryfikowana na koniec każdego roku sprawozdawczego i w uzasadnionych przypadkach korygowana w kolejnych okresach.

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości. Wartość poddawana jest testowi na utratę wartości na koniec roku obrotowego. Skutki utraty wartości odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna to nieruchomość (grunt, budynek lub część budynku albo oba te elementy), którą Spółka traktuje jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- wykorzystywana w działalności operacyjnej,
- przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności inwestycyjnej.

Nieruchomościami inwestycyjnymi są również nieruchomości w trakcie budowy lub dostosowywania, które mają być w przyszłości użytkowane jako nieruchomości inwestycyjne. Zyski lub straty powstałe na sprzedaży/likwidacji nieruchomości określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Nieruchomości inwestycyjne początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej określonej w modelu wartości godziwej i w MSSF13 *Wycena wartości godziwej*. Sposób wyceny obowiązuje dla wszystkich nieruchomości inwestycyjnych, chyba, że niektóre nieruchomości inwestycyjne nie będą mogły być wyceniane według tej metody – wtedy stosuje się podejście kosztowe do momentu sprzedaży nieruchomości.

Zysk lub strata ze zmiany wartości godziwej nieruchomości ujmowana jest w wyniku za okres, w którym nastąpiła zmiana.

Zmiana w klasyfikacji, tj. przeniesienia z lub do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko w przypadku kiedy nastąpiła zmiana sposobu ich użytkowania, np.:

- rozpoczęcie użytkowania przez właściciela - przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych do środków trwałych,
- zakończenie użytkowania przez właściciela – przeniesienie ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych,
- rozpoczęcie dostosowywania nieruchomości do sprzedaży – przeniesienie z nieruchomości do zapasów,
- oddanie nieruchomości stronie trzeciej w leasing operacyjny – w przypadku przeniesienia z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych.

Koszt nieruchomości inwestycyjnej przenoszony do środków trwałych lub zapasów jest jej wartością godziwą w dacie zmiany sposobu użytkowania.

Różnica pomiędzy wartością godziwą, a wartością bilansową powstałą w momencie przeniesienia do nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej:

- środków trwałych - rozliczana jest jak przeszacowanie wg MSR 16,
- zapasów - ujmowana jest jako zysk/ strata okresu,
- zakończenie budowy lub dostosowania we własnym zakresie nieruchomości inwestycyjnej - jako zysk/strata okresu.

Wartość godziwa wg standardu MSSF 13 to cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej odnosi się do konkretnego składnika aktywów. Zatem przy wycenie wartości godziwej należy uwzględnić cechy składnika aktywów, jeżeli uczestnicy rynku uwzględniliby takie cechy przy ustalaniu ceny danego składnika aktywów na dzień wyceny. Cechy te obejmują na przykład:

- stan i lokalizację,
- ewentualne ograniczenia zbycia lub użycia.

Wpływ poszczególnych cech będzie różnił się w zależności od tego, w jaki sposób cechy te uwzględniają uczestnicy rynku.

Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja zbycia aktywów odbywa się:

- na rynku głównym dla danego składnika aktywów,
- w przypadku braku głównego rynku na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów.

 Rynek najkorzystniejszy to rynek maksymalizujący kwotę, którą otrzymałby sprzedający składnik aktywów, po uwzględnieniu kosztów transakcyjnych i kosztów transportu.

Standard wymaga klasyfikacji wyceny wartości godziwej w zależności od rodzaju informacji pozyskanych na potrzeby wyceny zgodnie z poniższą hierarchią:

- Poziom 1: notowane ceny giełdowe oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach, dostępne na dzień wyceny.
- Poziom 2: dane wejściowe niestanowiące cen z Poziomu 1, ale są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio.
- Poziom 3: dane nieobserwowalne.

MSSF 13 nakłada obowiązek ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Zakres wymaganych ujawnień uzależniony jest od rodzaju wyceny wartości godziwej (tj. czy jest ujęty w sprawozdaniu finansowym czy tylko w informacji dodatkowej) oraz od poziomu, do którego dana wycena została zaklasyfikowana.

Ujawnienia wynikające z MSSF 13 dotyczące modelu wartości godziwej dotyczą:

- Uzgodnienie wartości godziwej z początku okresu a jej wartością na koniec okresu.
- Poziomu w trójpoziomowej hierarchii wartości godziwej. Dla nieruchomości inwestycyjnych będzie to poziom 2 lub 3 dla, których wymagane jest:
 - ujawnienie kwoty transferu między poziomami (z uzasadnieniem transferu oraz prezentacją stosowanych przez Grupę zasad określania, czy tego rodzaju zmiana poziomu miała miejsce),

- opis zastosowanych technik wyceny i danych wsadowych,
- przypadki wyceny w wartości godziwej, w których zmieniono techniki wyceny, ujawnienie zmiany i przyczyn jej wprowadzenia.
- Jeżeli najlepsze i w najwyższym stopniu wykorzystanie składnika aktywów niefinansowych różni się od jego faktycznego wykorzystania, należy ujawnić przyczynę odmiennego wykorzystania tego składnika aktywów.
- Informacje umożliwiające uzgodnienie klas aktywów i zobowiązań ujawnionych na poszczególnych poziomach hierarchii wartości godziwej z pozycjami zaprezentowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych jednostki dokonuje niezależny rzeczoznawca, który posiada kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzenia wycen nieruchomości, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy.

W uzasadnionych przypadkach nieruchomości inwestycyjne, których wartość zmienia się co najmniej o 10%, wyceniane są corocznie.

Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Leasing, przy którym zasadniczo całość ryzyka i pożytków z tytułu własności przypada Grupie Prochem S.A. stanowi leasing finansowy. Składniki aktywów będące przedmiotem tego leasingu są ujmowane w sprawozdaniu finansowym w kwocie niższej spośród ustalonych na moment rozpoczęcia użytkowania: wartości godziwej bądź w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Każda opłata leasingowa jest dzielona na część stanowiącą zobowiązanie i część finansową. Zobowiązanie wykazywane jest w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania” z podziałem na część krótkoterminową (płatną do jednego roku) i długoterminową (płatną w okresie dłuższym niż jeden rok). Koszty finansowe wykazywane są w rachunku zysków i strat. Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego oraz zasady ustalania odpisów z tytułu utraty wartości przez aktywa w leasingu finansowym są spójne z zasadami stosowanymi dla aktywów będących własnością Grupy. Rzeczowe aktywa trwałe stanowiące przedmiot leasingu są amortyzowane przez ekonomiczny okres użytkowania aktywów. Stosuje się metodę liniową amortyzacji.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są w kosztach bieżących metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jako leasingodawca

Umowy leasingowe, do których zaliczamy umowy wynajmu, zgodnie z którymi Grupa zachowuje całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Koszty leasingu ujmowane są w kosztach bieżących, natomiast przychody z tytułu przedmiotu leasingu ujmowane są w przychodach okresu.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów (rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych).

Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego rozpoczyna się gdy:

1. ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego,
2. ponoszone są nakłady na ten składnik aktywów,
3. prowadzone są działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do jego zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Aktywowanie kosztów finansowania zawiesza się w przypadku przerwania na dłuższy czas aktywnego prowadzenia działalności inwestycyjnej. Koszty finansowania zewnętrznego podlegają aktywowaniu do czasu przeznaczenia składnika aktywów do użytkowania lub sprzedaży.

Aktywa obrotowe

Zapasy – w pozycji zapasów wykazuje się materiały, towary, półprodukty i produkcję w toku.

Zapasy wyceniane są pierwotnie w cenie nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia, koszcie wytworzenia lub wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Zapasy towarów i materiałów wolno-rotujących obejmuje się m.in. odpisem aktualizującym tworzonym według indywidualnego szacunku ceny możliwej do uzyskania na dzień bilansowy.

Rozchód zapasów odbywa się z zastosowaniem metody FIFO- „pierwsze przyszło-pierwsze wyszło”.

Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w pozostałe koszty i przychody operacyjne.

Pożyczki udzielone powstają wówczas, gdy jednostka wydaje środki pieniężne bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki ujmują się początkowo w wartości godziwej. Wycena pożyczek w terminie późniejszym odbywa się według zamortyzowanego kosztu, z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Należności ujmują się początkowo według wartości godziwej, a następnie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu, z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości należności tworzy się gdy istnieją obiektywne dowody na to, że jednostka nie otrzyma wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności i ujmują się go w pozycji pozostałych kosztów operacyjnych. Kwotę odpisu stanowi różnica pomiędzy wartością bilansową należności a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

Dyskontowanie polega na określeniu wartości bieżącej przyszłych płatności do terminu wymagalności. W tym celu ustalamy kalkulacyjną stopę procentową (dyskontową) wyliczoną na podstawie stopy procentowej ustalonej jako średnia wartość zwrotu z obligacji o określonym terminie zwrotu i czasu pozostałego do terminu spłaty należności.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, lokaty bankowe o pierwotnym terminie wymagalności do trzech miesięcy oraz aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy spełniające wymogi definicji ekwiwalentu pieniężnego. Środki pieniężne wyceniane są w wartości nominalnej.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- Zarząd podjął decyzję o sprzedaży,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- aktywa są dostępne do sprzedaży w obecnym stanie,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia zmian do planu sprzedaży tych aktywów jest niewielkie.

Zmiana klasyfikacji zostaje odzwierciedlona w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria klasyfikacji zostały spełnione.

Bezpośrednio przed przekwalifikowaniem do grupy przeznaczonych do sprzedaży lub wydania, aktywa te są ponownie wyceniane z zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem aktywów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych) ujmuje się w sprawozdaniu finansowym według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

W przypadku wzrostu wartości w okresie późniejszym wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży ujmowany jest przychód, jednak w wartości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży zaprzestaje się naliczania amortyzacji.

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia, Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej, przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych takie jak: opłaty i prowizje wypłacone doradcom, pośrednikom, opłaty nakładane przez agencje regulacyjne i giełdę oraz podatki. Koszty transakcji nie obejmują natomiast premii lub dyskonta od instrumentów dłużnych, kosztów finansowania, ani też wewnętrznych kosztów administracyjnych, czy kosztów przechowania instrumentów.

Dla potrzeb wyceny na koniec okresu sprawozdawczego, lub na inny moment po początkowym ujęciu, Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z czterech kategorii:

1. wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
2. inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
3. pożyczki i należności,
4. aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Składnikiem aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik aktywów finansowych, który został wyznaczony przy początkowym ujęciu jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy lub został zakwalifikowany jako przeznaczony do obrotu, gdyż:

- został nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie,
- jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którym zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, lub
- jest instrumentem pochodnym (z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do ustalenia terminami płatności lub wymagalności, które Grupa ma zamiar i jest w stanie utrzymać je w posiadaniu do upływu terminu wymagalności.

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi, które nie są instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży lub nie będące pożyczkami lub pozostałymi należnościami, inwestycjami utrzymwanymi do terminu wymagalności ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej

Grupa wycenia aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące aktywami oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów.

Wartość godziwą aktywów finansowych ustala się:

- dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku w oparciu o ostatnie notowania dostępne na koniec okresu sprawozdawczego,
- dla instrumentów dłużnych nienotowanych na aktywnym rynku w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- dla terminowych instrumentów pochodnych (forward) i kontraktów swap w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które nie posiadają kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona, Grupa wycenia według kosztu, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku finansowym.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży ujmuje się w innych całkowitych dochodach, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, które ujmuje się w wyniku finansowym. W przypadku dłużnych instrumentów finansowych, odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej są ujmowane w wyniku finansowym.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Grupa wycenia pożyczki i pozostałe należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Wycena zobowiązań finansowych według wartości godziwej

Grupa wycenia zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (obejmujące w szczególności instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających), na ostatni dzień okresu sprawozdawczego lub inny moment po początkowym ujęciu w wartości godziwej. Niezależnie od cech i celu nabycia, Grupa, w momencie początkowego ujęcia, dokonuje klasyfikacji wybranych zobowiązań finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. Wartość godziwa zaciągniętego zobowiązania ustalana jest na podstawie bieżącej ceny sprzedaży dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku.

W przypadku braku aktywnego rynku, wartość godziwą zobowiązań finansowych ustala się poprzez:

- wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych przeprowadzonych bezpośrednio pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi stronami, lub
- odniesienie do bieżącej wartości godziwej innego instrumentu, który jest niemalże taki sam, lub
- analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Wycena pozostałych zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu

Grupa wycenia pozostałe zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy gwarancji finansowych, tj. umowy zobowiązujące Grupę (wystawcę) do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego, niezakwalifikowane jako zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się w wyższej wartości:

- ustalonej zgodnie z zasadami wyceny rezerw,
- wartości początkowej pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Jeśli istnieją obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości pożyczek i pozostałych należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wówczas Grupa ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na podstawie oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje w wyniku finansowym jako przychód.

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalony odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości nie podlega odwróceniu.

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to skumulowane straty powstałe na skutek wyceny, ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zgodnie z zasadami wyceny aktywów finansowych, wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w wyniku finansowym. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w wyniku finansowym, to kwotę odwracanego odpisu aktualizującego ujmuje się w wyniku finansowym.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy, kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży, nie podlega odwróceniu w wyniku finansowym.

Platności dywidend na rzecz akcjonariuszy Spółki ujmuje się jako zobowiązanie w sprawozdaniu finansowym Spółki w momencie, w którym podjęto stosowną uchwałę na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki.

Rezerwy – tworzy się w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości. Rezerwy tworzone są wówczas gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Świadczenia pracownicze – Grupa opłaca składki obowiązkowego programu emerytalnego uzależnione od wysokości wypłaconych wynagrodzeń brutto, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Grupa nie posiada innych programów emerytalnych.

Zgodnie z obowiązującymi w Spółkach Grupy Regulaminami wynagradzania pracownikom przysługują wypłaty jednorazowych odpraw emerytalnych i rentowych w przypadku rozwiązania stosunku pracy w związku przejściem na emeryturę bądź rentę. Wymienione odprawy są świadczeniami po okresie zatrudnienia wypłacanymi w momencie, kiedy pracownik już nie wykonuje pracy, dlatego związane z nimi wydatki rozkłada się na cały okres zatrudnienia pracownika dokonując bieżących odpisów w poczet rezerw na świadczenia. W niektórych Spółkach Grupy występują nagrody jubileuszowe wypłacane w odstępach pięcioletnich po osiągnięciu przez pracowników wymaganego stażu pracy. Wspomniane gratyfikacje stanowią inne świadczenia długoterminowe i związane z nimi wydatki są również rozkładane w czasie od momentu zatrudnienia do momentu osiągnięcia wymaganej liczby lat pracy. Bieżące kwoty rezerw oraz związanych z nimi odpisów wyznaczane są przez zewnętrzne biuro aktuarialne indywidualnie dla każdego pracownika zgodnie z metodologią „prognozowanych uprawnień jednostkowych”. Naliczone rezerwy stanowią bieżącą oczekiwaną wartość przyszłych długoterminowych zobowiązań Spółki z tytułu odpraw i nagród pomniejszoną o bieżące wartości oczekiwane przyszłych odpisów, jakie będą dokonywane do momentu nabycia przez pracowników uprawnień do świadczeń.

Założenia aktuarialne przyjmowane do wyliczeń wyznaczane są w oparciu o dane historyczne Spółek, dane rynkowe oraz prognozy. Obejmują wskaźniki demograficzne i finansowe, w tym wskaźniki rotacji, tablice śmiertelności, tablice całkowitego inwalidztwa, wskaźniki odraczania momentu skorzystania z uprawnień emerytalnych po ich nabyciu, wskaźniki wzrostów podstaw świadczeń, stopę procentową służącą do dyskontowania.

Grupa rozpoznaje następujące komponenty zmiany stanu rezerw na świadczenia w okresie sprawozdawczym:

- koszty bieżącego zatrudnienia (bieżący odpis) ujmowane w zyskach i stratach,
- wykorzystanie rezerw na wypłaty świadczeń,
- koszt odsetkowy odzwierciedlający zmianę wartości rezerw w związku z upływem czasu, ujmowany w zyskach i stratach,
- zyski/straty aktuarialne powstające w związku z materializowaniem się w okresie sprawozdawczym zjawisk odzwierciedlanych założeniami aktuarialnymi przyjmowanymi na początku okresu oraz w wyniku aktualizacji założeń dokonywanej na koniec okresu, ujmowane w innych całkowitych dochodach, jeśli dotyczą świadczeń po okresie zatrudnienia (odprawy) oraz w zyskach i stratach, jeśli dotyczą innych świadczeń długoterminowych (nagrody jubileuszowe),
- koszty przeszłego zatrudnienia pojawiające się sporadycznie jako dodatnia lub ujemna kompensata odpisów dokonanych w okresach ubiegłych i okresie bieżącym, wynikająca ze zmiany warunków świadczeń (jak np. zmiana wieku emerytalnego) lub wprowadzenia/ograniczenia programu świadczeń, ujmowana w zyskach i stratach okresu,

Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki. Kapitał własny obejmuje:

- Kapitały zakładowy – kapitał akcyjny wykazano w wartości nominalnej wyemitowanych i zarejestrowanych akcji.
- Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje:
 - różnicę z przeszacowania pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony m.in. budynków i budowli oraz gruntów wycenianych w wartości godziwej,
 - kapitał powstały z różnic kursowych - z przeliczenia Przedstawicielstwa działającego za granicą,
 - zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych (w tym z tytułu zmiany stopy dyskonta).
- Zyski zatrzymane, które obejmują:
 - Kapitał zapasowy, który jest tworzony z nadwyżek sprzedaży akcji ponad ich wartość nominalną, z odpisów rocznych zysków netto oraz odpisów z wyniku przeszacowania majątku trwałego w latach ubiegłych.
 - Kapitał rezerwowy powstały z zysku przeznaczonego na kapitał.
 - Niepodzielony zysk/stratę z lat ubiegłych oraz zysk/(stratę) roku bieżącego,
 - Wypłacone zaliczki na dywidendy.

Przychody ze sprzedaży - obejmują przychody z tytułu wykonywanych umów o usługi budowlane (generalne wykonawstwo) i montaż instalacji elektrycznych, usługi projektowe i inżynierskie, wynajem powierzchni biurowej oraz dostawy. Od 1 stycznia 2018 roku Grupa stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem założeń przyjętych w tym model. Model ten zakłada, że przychody ujmowane są wówczas, gdy (lub w stopniu, w jakim) jednostka przekazuje klientowi kontrolę nad towarami lub usługami, oraz w kwocie, do jakiej jednostka oczekuje być uprawniona. Zależnie od spełnienia określonych kryteriów, przychody są:

- rozkładane w czasie, w sposób obrazujący wykonanie umowy przez jednostkę, lub jakiej jednostka oczekuje być uprawniona.
- ujmowane jednorazowo, w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami jest przeniesiona na klienta.

Przychody z tytułu wykonywanych umów o usługi budowlane (generalne wykonawstwo) oraz usługi projektowe i inżynierskie ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi. Stopień

zaawansowania usługi mierzy się udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi.

Poprawność wyliczeń stopnia zaawansowania usługi, a także przewidywanych całkowitych kosztów i przychodów z wykonania usługi weryfikowana jest na koniec każdego kwartału.

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, gdy kontrola nad towarami jest przeniesiona na klienta.

Podatek dochodowy – obciążenia podatkowe zawierają bieżące opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób prawnych i zmianę stanu rezerw lub aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bieżące zobowiązania podatkowe ustalane są na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów podatkowych i ustalonego dochodu do opodatkowania. Bieżące zobowiązania podatkowe za okres bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowana jest metodą zobowiązań, z tytułu różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazana w sprawozdaniu finansowym. Odroczonego podatku dochodowego ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych faktycznie obowiązujących na dzień bilansowy. Różnice przejściowe dotyczą odmiennej wyceny aktywów i zobowiązań dla celów podatkowych i bilansowych.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego ujmuje się jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego rozpoznaje się również od strat podatkowych możliwych do odliczenia w następnych latach.

Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych początkowo ujmowane są według kursu waluty NBP, obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Pozycje bilansowe aktywów i pasywów wyrażone w walutach obcych wycenia się według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Zyski i straty, powstałe z rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych („zł” lub ”PLN”), które są walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji.

Wynik finansowy oraz sytuację finansową Przedstawicielstwa, przelicza się z zastosowaniem następujących procedur:

- aktywa i pasywa przelicza się po kursie zamknięcia na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej,
- przychody i koszty przelicza się po kursie średnim z dnia transakcji, oraz
- powstałe różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków lub strat.

6. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Nota 1 - rzeczowe aktywa trwałe

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	22 829	22 000
- grunty	4 749	4 208
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	15 423	15 152
- urządzenia techniczne i maszyny	591	544
- środki transportu	1 267	1 125
- inne rzeczowe aktywa trwałe	799	971
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	18	481
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	22 847	22 481

Rzeczowe aktywa trwałe - struktura własnościowa	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) własne	8 225	10 258
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym :	14 622	12 223
- leasing	775	692
- najem i dzierżawa	10 477	10 979
- wartość prawa użytkowania wieczystego	3 370	552
Rzeczowe aktywa trwałe bilansowe razem	22 847	22 481

Grupa na podstawie umowy z dnia 23 lipca 2004 r. dzierżawi nieruchomość składającą się z 3 budynków o łącznej powierzchni 6 227,5 m², na działce o powierzchni 3 311 m² położonej w Warszawie przy ul. Emilii Plater 18 i Hożej 76/78. Czas trwania umowy, od dnia jej zawarcia, wynosi 30 lat.

W 2018 roku Grupa dokonała zmian w klasyfikacji rzeczowych aktywów trwałych, czyli dokonała przeniesienia składników rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnej, w związku ze zmianą sposobu ich użytkowania.

Wartość gruntów, budynków i budowli wykazana jest w wartości przeszacowanej, stanowiącej jej wartość godziwą na dzień przeszacowania, ustalonej przez rzeczoznawców, pomniejszonej o kwotę późniejszej zakumulowanej amortyzacji i późniejszych zakumulowanych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa na dzień 31 grudnia 2018 roku została ustalona na podstawie wyceny sporządzonej przez niezależnych rzeczoznawców, nie powiązanych z Grupą. Rzeczoznawcy posiadają kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzania wycen gruntów, budynków i budowli, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy.

Metody wyceny i kluczowe dane nieobserwowalne przedstawiono w poniższej tabeli.

Metoda wyceny	Kluczowe, nieobserwowalne dane wejściowe	Związek między kluczowymi, nieobserwowalnymi danymi wejściowymi a wartością godziwą
<i>Podjęcie porównawcze metodą skorygowanej ceny średniej:</i> Model opiera się na ustaleniu średniej ceny transakcyjnej za 1 m ² powierzchni na podstawie reprezentatywnej próbki zawartych transakcji. Średnia cena została skorygowana o wagi cech rynkowych:	<ul style="list-style-type: none"> Średnia cena transakcyjna za 1 m². Atrakcyjność lokalizacji i sąsiedztwo. Powierzchnia i kształt działki. 	<p>Oszacowana wartość godziwa nieruchomości uległaby zwiększeniu (uległaby zmniejszeniu) gdyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> średnia cena transakcyjna za m² była wyższa (niższa)

atrakcyjność lokalizacji i sąsiedztwo, powierzchnia i kształt działki, przeznaczenie, stan prawny gruntu, dojazd do działki.	<ul style="list-style-type: none"> Przeznaczenie. Stan prawny. Dojazd do działki. 	
<i>Zdyskontowane przepływy pieniężne:</i> Model wyceny opiera się na bieżącej wartości przyszłych przepływów pieniężnych netto, które zostaną wygenerowane z nieruchomości przy uwzględnieniu: poziomu wynajęcia powierzchni. Oczekiwane przepływy pieniężne netto są dyskontowane stopami dyskontowymi uwzględniającymi ryzyko. Inne czynniki uwzględnione w przyjętym średnim czynszu za metr kwadratowy to: atrakcyjność lokalizacji, stan techniczny budynku, standard i funkcjonalność budynku, możliwości dojazdu, parkowania.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom wynajęcia powierzchni: odzwierciedlający stan aktualnie wynajętej powierzchni. Skorygowane o ryzyko stopy dyskontowej: 6,646%-6,896%, 6,98%. 	<p>Oszacowana wartość godziwa nieruchomości uległaby zwiększeniu (uległaby zmniejszeniu) gdyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> poziom wynajęcia powierzchni był wyższy (niższy); skorygowane o ryzyko stopy dyskontowe były niższe (wyższe).

Nie doszło do zmiany w technice wyceny w ciągu roku.

Szczegóły dotyczące gruntów, budynków i budowli oraz informacje na temat hierarchii wartości godziwych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Grupa	Wartość godziwa na 31.12.2018 r. (w tys. zł)	Wartość godziwa na 31.12.2017 r.(w tys. zł)
	Poziom 3	Poziom 3
Grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania	4 749	4 267
Budynki i budowle	15 423	7 045
Razem	20 172	11 312

Rzeczowe aktywa trwale objęte hipoteką zabezpieczające spłatę kredytów opisano w nocie 18.

Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych – 2018 rok

	- grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu	- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	- urządzenia techniczne i maszyny	- środki transportu	- inne środki trwałe	- środki trwałe w budowie	Środki trwałe, razem
Wartość brutto							
Stan na 1 stycznia 2018 roku	5 253	22 527	4 546	2 409	4 319	483	39 537
Zwiększenia (z tytułu)	639	238	353	604	112	-	2 355
- zakup aktywów trwałych	-	238	353	604	112	-	1 307
- aktualizacja aktywów trwałych	639	409	-	-	-	-	1 048
Zmniejszenia (z tytułu)	-	-461	-503	-395	-310	-465	-1 212
- sprzedaż aktywów trwałych	-	-	-193	-355	-16	-	-564
- likwidacja aktywów trwałych	-	-	-310	-40	-292	-	-642
- aktualizacja aktywów trwałych	-	-4	-	-	-	-	-4
- przemieszczenia	-	465	-	-	-2	-465	-2
Stan na 31 grudnia 2018 roku	5 892	23 635	4 396	2 618	4 121	18	40 680

Umorzenie i utrata wartości

Stan na 1 stycznia 2018 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 045	7 375	4 002	1 284	3 191	2	16 899
Amortyzacja za okres (z tytułu)	98	837	-197	67	131	-2	934
- zwiększenia (naliczone umorzenie)	98	837	306	404	287	-	1 932
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży środków trwałych	-	-	-194	-298	-16	-	-508
- zmniejszenia z tytułu likwidacji środków trwałych	-	-	-309	-39	-140	-2	-490
Stan na 31 grudnia 2018 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 143	8 212	3 805	1 351	3 322	-	17 833
Utrata wartości aktywów trwałych	-	-	-	-	-	-	-
Wartość netto środków trwałych na 31 grudnia 2018 roku	4 749	15 423	591	1 267	799	18	22 847

Dane porównawcze**Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych – 2017 rok**

	grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne rzeczowe aktywa trwałe	rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto							
Stan na 1 stycznia 2017 roku	5 253	22 302	4 550	2 193	4 258	20	38 576
Zwiększenia (z tytułu)	-	225	214	538	172	467	1 616
- zakup	-	225	214	538	172	467	1 616
Zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-218	-322	-111	-4	-655
- sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	-221	-	-	-221
- likwidacja rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-218	-101	-111	-4	-434
Stan na 31 grudnia 2017 roku	5 253	22 527	4 546	2 409	4 319	483	39 537
Umorzenie i utrata wartości							
Stan na 1 stycznia 2017 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	940	6 573	3 901	1 254	3 036	2	15 706
- zwiększenia – amortyzacja za okres	105	802	318	347	262	-	1 834
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	-217	-	-	-217
- zmniejszenia z tytułu likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-217	-100	-107	-	-424
Stan na 31 grudnia 2017 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 045	7 375	4 002	1 284	3 191	2	16 899
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	-	-157	-	-157
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na 31 grudnia 2017 roku	4 208	15 152	544	1 125	971	481	22 481

Nota 2 - wartości niematerialne

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym oprogramowanie komputerowe	182	242
Wartości niematerialne razem	182	242
Wartości niematerialne - struktura własnościowa		
własne	182	242
Wartości niematerialne razem	182	242

Zmiany stanu wartości niematerialnych – 2018 rok

	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne, w tym oprogramowanie komputerowe	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto		
Stan na 1 stycznia 2018 roku	3 497	3 497
Zwiększenia (z tytułu)	94	94
- zakup środków trwałych	94	94
Zmniejszenia (z tytułu)	-221	-221
- likwidacja	-221	-221
Stan na 31 grudnia 2018 roku	3 370	3 370
Umorzenie i utrata wartości		
Stan na 1 stycznia 2018 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	3 255	3 255
Amortyzacja za okres (z tytułu)	-67	-67
- zwiększenia (naliczone umorzenie)	154	154
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	-221	-221
Stan na 31 grudnia 2018 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	3 188	3 188
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2018 roku	182	182

Dane porównawcze

	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym oprogramowanie komputerowe	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto		
Stan na 1 stycznia 2017 roku	3 485	3 485
Zwiększenia (z tytułu)	30	30
- zakup	30	30
Zmniejszenia (z tytułu)	-18	-18
- likwidacja	-18	-18
Stan na 31 grudnia 2017 roku	3 497	3 497

Umorzenie i utrata wartości

Stan na 1 stycznia 2017 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	3 094	3 094
Amortyzacja za okres (z tytułu)	161	161
- zwiększenia (naliczone umorzenie)	180	180
- inne przemieszczenia	-19	-19
Stan na 31 grudnia 2017 roku - skumulowana amortyzacja (umorzenie)	3 255	3 288
Wartość netto wartości niematerialnych na 31 grudnia 2017 roku	242	242

Nota 3 –nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
nieruchomość w budowie	-	1 128
budynki i budowle	7 193	5 917
wartość gruntu	4 797	4 267
Nieruchomości inwestycyjne, razem	11 990	11 312

Nieruchomości inwestycyjne wg tytułów	Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych za okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.	Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.
Nieruchomości inwestycyjne - grunt		
Stan na bilansie otwarcia	4 267	5 352
- zmniejszenia, w tym sprzedaż	-166	-1 085
- zwiększenia z tytułu wyceny do wartości godziwej	696	-
Stan na bilansie zamknięcia	4 797	4 267
Nieruchomości inwestycyjne w budowie		
Stan na bilansie otwarcia	1 128	1 128
- zmiana stanu z tytułu:		
- z tytułu reklasyfikacji z rzeczowych aktywów trwałych	-752	-
- z tytułu wyceny do wartości godziwej	-376	-
Razem zmiana	-1 128	-
Stan na bilansie zamknięcia	-	1 128
Nieruchomości - budynki i budowle		
Stan na bilansie otwarcia	5 917	6 270
- zmiana stanu z tytułu:		
a) zmniejszenia z tytułu sprzedaży	-80	-353
b) zwiększenia z tytułu wyceny do wartości godziwej	601	-
c) zwiększenia z tytułu reklasyfikacji z rzeczowych aktywów trwałych	755	-
Razem zmiana	1 276	-353
Stan na bilansie zamknięcia	7 193	5 917
Odpis aktualizujący wartość nieruchomości	-	-
Nieruchomości inwestycyjne, razem	11 990	11 312

Wartość godziwa na dzień 31 grudnia 2018 roku została ustalona na podstawie wyceny sporządzonej przez niezależnych rzeczoznawców, nie powiązanych z Grupą. Rzeczoznawcy posiadają kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzania wycen gruntów, budynków i budowli, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość ta została potwierdzona przez niezależnych rzeczoznawców. Metody wyceny i kluczowe dane nieobserwowalne przedstawiono w poniższej tabeli:

Metoda wyceny	Kluczowe, nieobserwowalne dane wejściowe dla porównywanych nieruchomości	Związek między kluczowymi, nieobserwowalnymi danymi wejściowymi a wartością godziwą
<i>Podjęcie porównawcze metodą skorygowanej ceny średniej:</i> Model opiera się na ustaleniu średniej ceny transakcyjnej za 1 m ² powierzchni na podstawie reprezentatywnej próbki zawartych transakcji. Średnia cena została skorygowana o wagi cech rynkowych: atrakcyjność lokalizacji i sąsiedztwo, powierzchnia i kształt działki, przeznaczenie, stan prawny gruntu, dojazd do działki.	<ul style="list-style-type: none"> • Średnia cena transakcyjna za 1 m² dla porównywanych nieruchomości • Atrakcyjność lokalizacji i sąsiedztwo. • Powierzchnia i kształt działki. • Przeznaczenie. • Stan prawny. • Dojazd do działki. 	<p>Oszacowana wartość godziwa nieruchomości uległaby zwiększeniu (uległaby zmniejszeniu) gdyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • średnia cena transakcyjna za m² dla porównywanych nieruchomości była wyższa (niższa)
<i>Zdyskontowane przepływy pieniężne:</i> Model wyceny opiera się na bieżącej wartości przyszłych przepływów pieniężnych netto, które zostaną wygenerowane z nieruchomości przy uwzględnieniu: poziomu wynajęcia powierzchni, okresów bezczynszowych, Oczekiwane przepływy pieniężne netto są dyskontowane stopami dyskontowymi uwzględniającymi ryzyko. Inne czynniki uwzględnione w	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom wynajęcia powierzchni: odzwierciedlający stan aktualnie wynajętej powierzchni • Skorygowane o ryzyko stopy dyskontowe: 6,646%-6,896%, 7% -7,5%. 	<p>Oszacowana wartość godziwa nieruchomości uległaby zwiększeniu (uległaby zmniejszeniu) gdyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poziom wynajęcia powierzchni był wyższy (niższy); • skorygowane o ryzyko stopy

przyjętym średnim czynszu za metr kwadratowy to: atrakcyjność lokalizacji, stan techniczny budynku, standard i funkcjonalność budynku, możliwości dojazdu, parkowania.	dyskontowe były niższe (wyższe);
--	----------------------------------

Nie doszło do zmiany w technice wyceny w ciągu roku.

Szczegóły dotyczące nieruchomości inwestycyjnych oraz informacje na temat hierarchii wartości godziwych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Grupa	Wartość godziwa (w tys. zł)	
	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2017 r.
	Poziom 3	Poziom 3
Grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania	4 798	4 267
Budynki i budowle	7 192	7 045
Razem	11 990	11 312

Nie wystąpiły przemieszczenia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3 w ciągu roku.

Nota 4 - akcje i udziały

Akcje i udziały	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
W pozostałych jednostkach	830	830
Akcje i udziały, wartość netto	830	830
Odpisy aktualizujące wartość akcji i udziałów	6	6
Akcje i udziały, wartość brutto	836	836

Zmiana stanu akcji i udziałów	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) stan na początek okresu	830	830
b) stan na koniec okresu	830	830

Akcje i udziały w pozostałych jednostkach na 31.12.2018 roku

Wyszczególnienie	Ilość akcji	Udział w kapitale (%)	Wartość bilansowa posiadanych akcji (w tys. zł)
Kostrzyńsko Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	8 250	3,04	825
CeMat'70 S.A.	39	0,04	5

Nota 5 - akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności

Akcje i udziały w jednostkach wspólnie kontrolowanych i stowarzyszonych	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
-Akcje i udziały - wartość netto	28 111	26 139
- odpisy aktualizujące wartość akcji lub udziałów	1 011	1 011
Akcje i udziały, wartość brutto	29 122	27 150

Zmiana stanu akcji i udziałów w jednostkach spółkontrolowanych i stowarzyszonych	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) stan na początek okresu	26 488	22 678
- akcje i udziały w cenie nabycia	26 139	22 678
- zastosowanie MSS15 na 1.01.2018	349	-
b) zwiększenia (z tytułu)	1 623	3 461
- udział w wyniku roku bieżącego	1 623	3 461
c) stan na koniec okresu netto	28 111	26 139
d) odpis aktualizujący	1 011	1 011
e) stan na koniec okresu brutto	29 122	27 150

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość akcji i udziałów w jednostkach spółkontrolowanych i stowarzyszonych	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Stan na początek okresu	1 011	400
- zmniejszenia - wykorzystanie rezerwy	-	611
Stan na koniec okresu	1 011	1 011

Irydion Sp. z o. o. jest jedynym wspólnym ustaleniem umownym (jednostką spółkontrolowaną), w którym Grupa partycypuje. Jest to spółka, której celem jest budowa budynku biurowego pod nazwą „Astrum Biznes Park” w Warszawie. Spółka nie jest notowana. Grupa zaklasyfikowała swoje udziały w Irydionie jako wspólne przedsięwzięcie. Grupa spółkontrolę sprawuje razem z udziałowcem, LFI 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą we Wrocławiu, po 50% każdy z udziałowców. Każdy ze wspólników ma po dwóch przedstawicieli w Radzie Nadzorczej.

Akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych objętych konsolidacją pełną - dane na 31 grudnia 2018 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	K
	nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot działalności przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, współzależna, stowarzyszona, z wyszczególnieniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/ wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / współkontrol i / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizacyjne wartość (razem)	wartość bilansowa akcji/udziałów	procent posiadanego kapitału zakładowego (bezpośrednio i pośrednio)	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu (bezpośrednio i pośrednio)
1	PROCHEM INWESTYCJE Sp. z o. o.	Warszawa	doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	zależna	pełna	22.06.1992	2 999	-	2 999	100,0%	100,0%
2	PREDOM Sp. z o.o.	Wrocław	projektowanie budowlane, urbanistyczne, technologiczne	zależna powiązana pośrednio (spółka Prochem Inwestycje sp. z o.o. posiada 75% kapitału)	pełna	19.07.2002	764	-	764	81,7%	72,3%
3	PRO-INHUT Sp. z o.o.	Dąbrowa Górnicza	projektowanie budowlane, urbanistyczne, technologiczne	zależna powiązana pośrednio (spółka Prochem Inwestycje sp. z o.o. posiada 93,2% udziałów)	pełna	04.10.2001	63	-	63	93,2%	93,2%
4	PROCHEM ZACHÓD Sp. z o.o.	Warszawa	działalność marketingowa, świadczenie usług budowlanych i projektowych, handel i spedycja	zależna	pełna	18.03.1998	1 061	-	1 061	80,0%	80,0%
5	ELEKTROMONTAŻ KRAKÓW S.A.*)	Kraków	roboty związane z zakładaniem instalacji elektrycznych i osprzętu elektrycznego	zależna powiązana pośrednio (spółka Prochem Inwestycje Sp. z o.o. posiada 65,5% udziałów)	pełna	10.12.2001	15 099	-	15 099	85,4%	85,4%
6	ELMONT INWESTYCJE sp. z o.o.	Kraków	Działalność deweloperska	zależna pośrednio (Elektromontaż Kraków S.A. posiada 50% udziałów)	pełna	05.04.2007	9 050	-	9 050	92,7%	92,7%
7	ELPRO sp. z o.o.	Kraków	zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości oraz wynajem nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami niemieszkalnymi	zależna powiązana pośrednio (Prochem Inwestycje Sp. z o.o. posiada 50%, Elektromontaż Kraków S.A. posiada 50% akcji)	pełna	17.04.2002	3 234	-	3 234	92,7%	92,7%

8	IRYD sp. z o.o.	Warszawa	zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	zależna powiązana pośrednio (Prochem Inwestycje Sp. z o.o. posiada 100% udziałów)	pełna	13.07.2000	150	150	-	100,0%	100,0%
9	ATUTOR INTEGRACJA CYFROWA Sp. z o.o.	Warszawa	wytwarzanie i sprzedaż oprogramowania komputerowego, integracja systemów komputerowych, usługi teleinformatyczne	zależna powiązana pośrednio (spółka Prochem Inwestycje posiada 87,3%)	pełna	28.09.2000	308	-	308	87,3%	87,3%
10	PROCHEM RPI S.A.	Warszawa	działalność developerska	zależna (spółka Prochem Inwestycje Sp. z o.o. posiada 3,33% udziałów)	pełna	08.04.1998	513	359	154	100,0%	100,0%
11	Elmont Pomiary Sp. z o.o.	Kraków	działalność developerska	Zależna powiązana pośrednio (Elektromontaż Kraków S.A. posiada 100% udziałów)	pełna	20.04.2004	190	-	190	77,6,0%	77,6%
12	PREDOM PROJEKTOWANIE sp. z o.o.**)	Wrocław	usługi projektowe	zależna powiązana pośrednio (spółka PKI Predom Sp. z o.o.)	nie podlega konsolidacji	01.05.2002	53	53	-	81,0%	69,3%

* udział w kapitale i prawie głosów podano w wielkościach po zakończeniu procedury umorzenia akcji skupionych przez Elektromontaż Kraków S.A. w celu umorzenia

** spółka nie rozpoczęła działalności

Akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych – cd.

Lp.	a nazwa jednostki	b kapitał własny jednostki, w tym:							c zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:			d należności handlowe oraz pozostałe należności jednostki, w tym:		e aktywa jednostki, razem	F Przychody ze sprzedaży, ogółem	
		kapitał zakładowy	Akcje własne (wielkość ujemna)	Kapitał z aktualizacji	zyski zatrzymane, w tym:			długo- terminowe	krótko- terminowe	długo- terminowe	krótko- terminowe					
					zysk (strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto										
1	PROCHEM INWESTYCJE Sp. z o. o.	7 350	3 000	-	-	4 350	-	367	20 828	19 678	1 150	86	-	86	28 178	4 036
2	P.K.I.PREDOM Sp. z o.o.	9 526	600	-	6 173	2 753	-	-563	3 124	1 860	1 264	1 282	-	1 282	12 650	5 358
3	PRO-INHUT Sp. z o. o.	1 010	53	-	-	957	-	-159	3 502	187	3 315	1 889	-	1 889	4 502	5 287
4	PROCHEM ZACHÓD Sp. z o.o.	1 909	1 600	-	-	309	-	17	3	-	3	-	-	-	1 912	-
5	ELEKTROMONTAŻ KRAKÓW S.A. *)	24 783	1 208	-	7 479	16 096	-	523	12 963	1 480	11 483	18 434	-	18 434	37 746	41 387
6	ELMONT INWESTYCJE sp. z o.o.	7 896	8 000	-	-	-104	-218	114	14	-	14	-	-	-	7 910	-
7	ELPRO sp. z o.o.	4 308	3 290	-	188	830	-	129	203	185	18	2	-	2	4 511	215
8	IRYD Sp. z o.o.	-201	150	-	-	-351	-345	-6	207	-	207	-	-	-	6	-
9	ATUTOR Sp. z o.o.	359	355	-	-	4	-140	144	915	-	915	1 068	-	1 068	1 274	1 638
10	PROCHEM RPI Sp. z o.o.	129	600	-	-	-473	-466	-5	-	-	-	0	-	0	129	-
11	Elmont Pomiary Sp. z o.o.					spółka objęta konsolidacją przez Elektromontaż Kraków S.A. - dane finansowe spółki zawiera sprawozdanie spółki Elektromontaż Kraków S.A.										
12	PREDOM PROJEKTOWANIE Sp. z o.o.					nie podlega konsolidacji										

* udział w kapitale i prawie głosów podano w wielkościach po zakończeniu procedury umorzenia akcji skupionych przez Elektromontaż Kraków S.A. w celu umorzenia

Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności dane na 31 grudnia 2018 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
	nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, współzależna, stowarzyszona, z wyszczególnieniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji	data objęcia kontroli / współkontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
1	ITEL Sp. z o.o.	Gdynia	wykonywanie pozostałych instalacji elektrycznych	stowarzyszona	praw własności	13.09.2005	708	708	-	42,0%	42,0%
2	IRYDION Sp. z o.o.	Warszawa	wynajem nieruchomości na własny rachunek	współkontrolowana	praw własności (zmiana statusu spółki z zależnej na współkontrolowana z dniem 3.04.2013 r.)	24.03.2000	4 503	-	4 503	50,0%	50,0%

Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności – cd.

Lp.	a	b		c			d			e	f
		kapitał własny jednostki, w tym:		zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:			Aktywa jednostki,	Przychody ze sprzedaży
	nazwa jednostki		zysk (strata) netto		zobowiązania długoterminowe	zobowiązania krótkoterminowe		należności długo-terminowe	należności krótko-terminowe	Razem	
1	ITEL Sp. z o.o.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
2	IRYDION Sp. z o.o.	56 222	3 245	126 206	121 062	5 144	1 517		1 517	182 428	12 610

Nota 6 - rozliczenie odroczonego podatku dochodowego

- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, odniesiony na wynik finansowy	6 073	8 890
a) odniesione na wynik finansowy	6 029	8 825
- rezerwy utworzone na koszty	426	409
- odpis aktualizujący wartość należności	606	629
- niewypłacone wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia i o dzieło	24	14
- przychody przyszłych okresów	707	560
- odsetki od pożyczki	281	299
- rezerwa na świadczenia emerytalne	343	351
- rezerwa na świadczenia urlopowe	262	248
- strata podatkowa	2 540	5 110
- odpis aktualizujący wartość zapasów	106	106
- koszty zdyskontowanych przepływów	28	36
- podatek odroczonego od odpisu aktualizującego aktywa finansowe	5	5
- nadwyżka kosztów poniesionych nad marżą	226	583
- pozostałe, w tym różnice kursowe	474	474
b) odniesione na kapitał własny	44	65
- rezerwa na świadczenia emerytalne	44	65
2. Zwiększenia	4 244	2 045
a) odniesione na wynik finansowy	4 244	2 045
- rezerwy utworzone na koszty	165	443
- odpis aktualizujący wartość należności	-	2
- niewypłacone wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia i o dzieło	31	24
- przychody przyszłych okresów	696	707
- odsetki od pożyczki	59	60
- rezerwa na świadczenia emerytalne	46	31
- rezerwa na świadczenia urlopowe	59	144
- nieopłacone świadczenia pracownicze	15	2
- strata podatkowa	3 134	25
- koszty zdyskontowanych przepływów	39	-
- nadwyżka kosztów poniesionych nad marżą	-	607
b) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-
3. Zmniejszenia	3 141	4 862
a) odniesione na wynik finansowy	3 141	4 841
- rezerwy utworzone na koszty	451	426
- odpis aktualizujący wartość należności	17	25
- wypłacone wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia i o dzieło	24	14
- przychody przyszłych okresów	707	560
- odsetki od pożyczki	20	78
- rezerwa na świadczenia emerytalne	23	39
- rezerwa na świadczenia urlopowe	41	130
- nieopłacone świadczenia pracownicze	7	2
- strata podatkowa	1 125	2 595
- koszty zdyskontowanych przepływów	29	8

- nadwyżka kosztów poniesionych nad marżą	226	964
- pozostałe, w tym różnice kursowe	471	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	21
- rezerwa na świadczenia emerytalne	-	21
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	7 176	6 073
a) odniesione na wynik finansowy	7 132	6 029
- rezerwy utworzone na koszty	140	426
- odpis aktualizujący wartość należności	589	606
- niewypłacone wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia i o dzieło	31	24
- przychody przyszłych okresów	696	707
- odsetki od pożyczki	320	281
- rezerwa na świadczenia emerytalne	366	343
- rezerwa na świadczenia urlopowe	280	262
- nieopłacone świadczenia pracownicze	9	1
- strata podatkowa	4 549	2 540
- odpis aktualizujący wartość zapasów	106	106
- koszty zdyskontowanych przepływów	38	28
- podatek odroczone od odpisu aktualizującego aktywa finansowe	5	5
- nadwyżka kosztów poniesionych nad marżą	-	226
- pozostałe, w tym różnice kursowe	3	474
b) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	44	44
- rezerwa na świadczenia emerytalne	44	44

- rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	5 577	5 747
a) odniesionej na wynik finansowy	4 086	3 789
- odsetki naliczone od pożyczki	607	575
- aktualizacja długoterminowych aktywów finansowych	136	136
- zarachowane przychody z wykonania nie zakończonej usługi	1 551	1 696
- aktualizacja wartości inwestycji niefinansowych	841	496
- nadwyżka amortyzacji bilansowej nad podatkową	757	662
- pozostałe	194	224
b) odniesionej na kapitał własny	1 491	1 958
- przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej	1 491	1 958
2. Zwiększenia	4 001	2 218
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych (z tytułu)	3 884	2 218
- odsetki naliczone od pożyczki	153	179
- zarachowane przychody z wykonania nie zakończonej usługi	3 230	1 597
- aktualizacja wartości inwestycji niefinansowych	405	345
- nadwyżka amortyzacji bilansowej nad podatkową	93	95
- pozostałe	3	2
b) odniesionej na kapitał własny	117	-
- przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej	117	-

3. Zmniejszenia	2 342	2 388
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	2 340	1 921
- zapłacone odsetki od pożyczki	34	147
- zarachowane przychody z wykonania nie zakończonej usługi	1 917	1 742
- wykorzystanie aktualizacji wartości inwestycji niefinansowych	237	-
- pozostałe	152	32
b) odniesionej na kapitał własny	2	467
- przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej	2	467
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	7 236	5 577
a) odniesionej na wynik finansowy	5 630	4 086
- odsetki naliczone od pożyczki	726	607
- aktualizacja długoterminowych aktywów finansowych	136	136
- zarachowane przychody z wykonania nie zakończonej usługi	2 864	1 551
- aktualizacja wartości inwestycji niefinansowych	1 009	841
- nadwyżka amortyzacji bilansowej nad podatkową	850	757
- pozostałe	45	194
b) odniesionej na kapitał własny	1 606	1 491
- przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej	1 606	1 491

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7 176	6 073
rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-7 236	-5 577
Aktywa/(Rezerwa) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-60	496

Prezentacja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 340	2 953
rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-2 400	-2 457
Aktywa/(Rezerwa) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-60	496

Nota 7 – pozostałe długoterminowe aktywa finansowe

Pozostałe aktywa finansowe	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) od jednostek spółk kontrolowanych :	19 090	18 713
- udzielone pożyczki	19 090	18 713
b) kaucje stanowiące zabezpieczenie linii gwarancji bankowych	1 332	-
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe, razem	20 422	18 713

Pożyczki udzielone - stan na 31 grudnia 2018 roku

- Pożyczki udzielone spółce spółk kontrolowanej Irydion Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie:
 - w kwocie 12 314 tys. zł, z tego: kwota pożyczki 11 000 tys. zł., kwota naliczonych odsetek 1 314 tys. zł. Oprocentowanie jest ustalane rocznie według stopy WIBOR 6M, termin spłaty pożyczki wraz z odsetkami 22 września 2031 r.;
 - w kwocie 6 776 tys. zł, z tego: kwota pożyczki 6 000 tys. zł., kwota naliczonych odsetek 776 tys. zł. Oprocentowanie jest ustalane rocznie według stopy 3% rocznie, termin spłaty pożyczki wraz z odsetkami 22 września 2031 r.;

Zwiększenia:

- Naliczone odsetki od pożyczek udzielonych spółce współkontrolowanej Irydion Sp. z o.o. w kwocie 377 tys. zł,

Pożyczki udzielone - stan na 31 grudnia 2017 roku

- Pożyczki udzielone spółce współkontrolowanej Irydion Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie:
 - w kwocie 12 117 tys. zł, z tego: kwota pożyczki 11 000 tys. zł., kwota naliczonych odsetek 1 117 tys. zł. Oprocentowanie jest ustalane rocznie według stopy WIBOR 6M, termin spłaty pożyczki wraz z odsetkami 22 września 2031 r.;
 - w kwocie 6 596 tys. zł, z tego: kwota pożyczki 6 000 tys. zł., kwota naliczonych odsetek 596 tys. zł. Oprocentowanie jest ustalane rocznie według stopy 3% rocznie, termin spłaty pożyczki wraz z odsetkami 22 września 2031 r.;

Nota 8- zapasy

Zapasy	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Materiały	1 597	2 092
Półprodukty i produkty w toku	1 105	130
Towary	676	-
Zapasy, razem	3 378	2 222
Wartość odpisu aktualizującego wartość zapasów	575	575

Nota 9 - należności handlowe i pozostałe należności

Należności handlowe i pozostałe należności	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Należności handlowe	44 752	33 960
Odpis aktualizujący wartość należności handlowych	4 617	5 508
Należności handlowe netto, w tym	40 135	28 452
- o okresie spłaty do 12 miesięcy	39 927	27 674
- o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy	208	778
Należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	32	864
Należności pozostałe	1 311	3 094
Odpis aktualizujący pozostałe należności	6	396
Należności pozostałe netto	1 305	2 698
Należności razem	41 472	32 014

Należności handlowe i pozostałe należności od jednostek powiązanych	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
handlowe, w tym:	1 562	6 957
- od jednostek współkontrolowanych i stowarzyszonych	1 562	6 957
pozostałe, w tym:	-	946
- od jednostek współkontrolowanych i stowarzyszonych	-	946
Należności handlowe oraz pozostałe należności od jednostek powiązanych netto, razem	1 562	7 903
odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych	-	-
Należności handlowe oraz pozostałe należności od jednostek powiązanych brutto, razem	1 562	7 903

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności handlowych i pozostałych	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Stan na początek okresu	5 904	5 851
a) zwiększenia (z tytułu)	298	380
- utworzenie rezerwy na należności	298	380
b) zmniejszenia (z tytułu)	1 579	327
- otrzymane zapłaty	111	60
- wykorzystanie odpisów utworzonych w poprzednich okresach	1 467	1
- rozwiązanie odpisu	1	266
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych handlowych oraz pozostałych na koniec okresu	4 623	5 904

W większości kontraktów podpisanych przez Grupę termin płatności należności za usługi określony jest w przedziale od 14 do 60 dni. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na 31 grudnia 2017 roku należności zawierają kaucje z tytułu udzielonej rękojmi na roboty budowlane – montażowe, odpowiednio na kwotę 5 270 tys. zł i 604 tys. zł.

Należności handlowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty :	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) do 1 miesiąca	20 596	13 316
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	9 966	6 013
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	483	489
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	4 508	647
e) powyżej 1 roku	3 245	3 585
f) należności przeterminowane	5 954	9 910
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	44 752	33 960
g) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	4 617	5 508
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	40 135	28 452

Analiza wiekowa należności handlowych przeterminowanych (brutto)	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) do 1 miesiąca	841	4 793
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	243	516
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	339	219
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	172	273
e) powyżej 1 roku	4 359	4 109
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	5 954	9 910
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	4 617	5 508
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	1 337	4 402

Nota 10 - pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju :	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 202	2 466
- koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych	411	350
- koszty utrzymania oprogramowania	582	540
- prenumeraty	14	18
- koszty rozliczane w czasie	121	1 555
- pozostałe	74	3
Pozostałe aktywa, razem	1 202	2 466

W pozycji – *pozostałe rozliczenia międzyokresowe* – ujęto wycenę umów o usługi budowlane, które są w trakcie realizacji na dzień bilansowy.

Nota 11 - kapitał zakładowy

KAPITAŁ ZAKŁADOWY (STRUKTURA)							
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
Założycielska	imienne	3 głosy na 1 akcję	580	580	Gotówka	23-07-1991	01-10-1991
Założycielska	imienne	-	6 816	6 816	Gotówka	23-07-1991	01-10-1991
Założycielska	na okaziciela	-	1 810 104	1 810 104	Gotówka	23-07-1991	01-10-1991
B	imienne	-	750	750	Gotówka	29-07-1993	01-01-1993
B	na okaziciela	-	681 750	681 750	Gotówka	29-07-1993	01-01-1993
C	na okaziciela	-	435 000	435 000	Gotówka	20-04-1994	01-01-1994
Liczba akcji razem			2 935 000				
Kapitał zakładowy, razem				2 935 000			
Wartość nominalna jednej akcji = 1,00 zł							

Spółka Prochem S.A. w dniu 10 września 2018 r. otrzymała postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie, Wydział XIII Gospodarczy KRS o dokonaniu wpisu w rejestrze KRS. 29 sierpnia 2018 r., Sąd dokonał rejestracji zmian Statutu Spółki wynikających z treści uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 21 czerwca 2018 roku. Emitent informuje, że zgodnie z treścią Uchwał ww. Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Emitenta Sąd dokonał rejestracji obniżenia kapitału zakładowego Spółki z kwoty 3.895.000,00 zł do kwoty 2.935.000,00 zł, tj. o kwotę 960.000 zł w drodze umorzenia 960.000 akcji Spółki o wartości nominalnej 1,00 zł każda, którym odpowiada 960.000 głosów. Kapitał zakładowy Spółki aktualnie wynosi 2.935.000,00 zł i dzieli się na 2.935.000 akcji o wartości nominalnej 1,00 zł każda akcja, dających łącznie prawo do 2.936.160 głosów.

Ogólna liczba głosów ze wszystkich akcji wynosi 2 936 160.

Zmiana praw z papierów wartościowych emitenta

Zgodnie z informacjami/zawiadomieniami otrzymanymi od akcjonariuszy, Spółka informuje, że na dzień sporządzenia niniejszego raportu następujący akcjonariusze posiadają co najmniej 5% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy:

Nazwa akcjonariusza	Ilość posiadanych akcji (w szt.)	Ilość posiadanych głosów	% głosów w ogólnej liczbie głosów	% udział w kapitale zakładowym
1. Steven Tappan	965 000	965 000	32,87	32,88
2. Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	284 900*	284 900	9,70	9,71
3. Fundusze zarządzane przez Esaliens TFI w tym: - Esaliens Parasol FIO - Esaliens Akcji Skoncentrowany FIZ	168 646** 114 114	168 646 114 114	5,74 3,89	5,75 3,89
4. Andrzej Karczykowski	201 882***	201 882	6,88	6,88

*) zgodnie z ilością akcji zarejestrowanych na XXXIX WZA Prochem S.A. w dniu 21.06.2018 r.

***) informacja o liczbie zarządzanych akcji razem przez Esaliens TFI – zawiadomienie z dnia 14.02.2019 r.

****) informacja z 18.01.2018 r. (274 586 akcji) i informacja z dnia 23.03.2018 r. (sprzedaż 72 704 akcji).

Z dniem 13 czerwca 2017 r. Fundusz Legg Mason TFI zmienił nazwę na Esaliens TFI S.A. . Zmianie uległy nazwy także wszystkich funduszy zarządzanych przez towarzystwo.

W okresie od przekazania raportu rocznego za 2017 rok Spółka powzięła następujące informacje o zmianie w stanie posiadanych akcji:

22 czerwca 2018 roku otrzymała od akcjonariusza p. Stevena Tappana zawiadomienie o zmianie dotychczas posiadanego udziału w skutek zakupu 176 226 akcji spółki Prochem S.A. uprawniających do 176 226 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Przed zmianą p. Steven Tappan posiadał łącznie 723 774 szt. akcji Prochem S.A., które stanowiły 18,58% udziału w kapitale zakładowym i uprawniały do 723 774 głosów, stanowiących 18,58% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Po zmianie p. Steven Tappan posiada łącznie 900 000 szt. akcji Prochem S.A., które stanowią 23,11% udziału w kapitale zakładowym i uprawniają do 900 000 głosów stanowiących 23,10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

12 września 2018 roku otrzymała od pana Steven Tappan informacje o zmianie udziału w kapitale i prawie głosu. Zmiana nastąpiła na skutek umorzenia 960 000 szt akcji. Po zmianie p. Steven Tappan przekroczył próg 25% udziału w ogólnej liczbie głosów i na dzień przekazania raportu posiada 965 000 akcji, co stanowi 32,88 % udziałów kapitale zakładowym i 32,87% w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Nota 12 – kapitał z aktualizacji wyceny

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Stan na bilans otwarcia	11 521	12 019
Kapitał z różnic kursowych	200	-
Straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	-181	69
Aktualizacja majątku trwałego	310	-570
Inne przemieszczenia	-61	3
Stan na bilans zamknięcia	11 789	11 521

Nota 13 - zyski zatrzymane

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Kapitał zapasowy	49 741	46 290
Pozostałe kapitały rezerwowe	18 688	28 283
Zysk (strata) okresu poprzedniego	-1 136	-1 575
Zysk (strata) okresu	1 923	16 828
Razem	69 216	89 826

Nota 14 – długoterminowe kredyty bankowe

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
- kredyty	52	141

Informacje o zaciągniętych kredytach bankowych

Nazwa banku	Siedziba	Limit kredytu	Kwota zaangażowania	Termin spłaty	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenie
Zaciągnięte przez Pro-Inhut Sp. z o.o.						
ING Bank Śląski S.A.	Dąbrowa Górnica	200	52	30.07.2020	Wibor dla 1-miesięcznych depozytów złotych + marża	Gwarancja Banku BGK na podstawie umowy portfelowej. Weksel in blanco.

Nota 15 – zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych

Grupa realizuje program świadczeń po okresie zatrudnienia, które obejmują odprawy emerytalne i rentowe dla pracowników. Rezerwy na wypłaty odpraw rentowych i emerytalnych są obliczane metodą indywidualną dla każdego pracownika. Podstawą obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana wysokość świadczenia, jaką Grupa zobowiązuje się wypłacić na podstawie obowiązującego regulaminu wynagrodzeń. Odprawy emerytalne i rentowe wypłacane są jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wartość bieżąca tych zobowiązań jest ustalana przez niezależnego aktuarium. Poziom rezerw odpowiada zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego rok sprawozdawczy.

Poniżej podano uśrednione wartości wskaźników wyznaczone na bazie szczegółowych założeń aktuarialnych, jakie były przyjmowane do kalkulacji rezerw na dzień 31-12-2018 roku

- średnioważony wskaźnik rotacji: ogólny 8,71% - 22,0% w zależności od Spółki, w tym dla stażu > 3 lata 4,89% - 5,54%
- średnie ważone prawdopodobieństwo zgonu: 0,002904 – 0,004873 w zależności od Spółki (na bazie tablic GUS PTTŻ 2017 zredukowanych do 40%)
- średnie ważone prawdopodobieństwo całkowitego inwalidztwa: 0,001256 – 0,002136 (tablice na bazie orzecznictwa ZUS za lata 2014 – 2017 zwiększone multiplikatywnie wskaźnikami od 150% do 200% w zależności od Spółki)
- uśredniony roczny wzrost podstaw świadczeń: 1,64% - 2,0% (z zależności od długości zobowiązań i rodzaju świadczenia)
- stała stopa procentowa służąca do dyskontowania zależna od łącznej długości zobowiązań w Spółce: 3,25% - 3,75% na bazie rentowności polskich obligacji skarbowych o adekwatnym terminie wykupu, powiększonej o 0,25 p.p.

Dla porównania uśrednione wartości wskaźników wyznaczone na bazie założeń aktuarialnych, jakie były przyjmowane do kalkulacji rezerw na dzień 31-12-2017:

- średnioważony wskaźnik rotacji: 14,6%, w tym dla stażu > 3 lata 5,17%
- średnie ważone prawdopodobieństwo zgonu : 0,003931
- średnie ważone prawdopodobieństwo całkowitego inwalidztwa : 0,003129
- uśredniony roczny wzrost podstaw świadczeń: 1,78%
- stopa procentowa służąca do dyskontowania 3,52%

Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2017
Bilans otwarcia dla rezerw na świadczenia	2 040	2 188
Świadczenia wypłacone w okresie (-)	-274	-487
Koszt odsetkowy	67	68
Koszt bieżącego zatrudnienia /bieżący odpis/	110	70
(Zyski) straty aktuarialne	264	141
Koszt przeszłego zatrudnienia	0	60
Skutki zbycia / połączenia Spółek	0	0
Bilans zamknięcia dla rezerw na świadczenia	2 207	2 040
w tym rezerwa krótkoterminowa	445	328
w tym rezerwa długoterminowa	1 762	1 712

Obciążenia okresu z tytułu świadczeń ujmowane w zyskach i stratach:

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2017
Koszt bieżącego zatrudnienia /bieżący odpis/	-110	-70
Koszt odsetkowy	-67	-68
Zyski (straty) aktuarialne z tytułu innych świadczeń długoterminowych	-54	-181
Koszt przeszłego zatrudnienia	-	-62
Razem zysk (strata)	-231	-381

ujmowane w innych całkowitych dochodach:

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2017
Zyski (straty) aktuarialne z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia	-210	90

Podział zysków /strat aktuarialnych

Wyszczególnienie	Rok 2018
Zyski (straty) aktuarialne 'ex post'	223
Z(S)A z aktualizacji założeń demograficznych	8
Z(S)A z aktualizacji założeń finansowych	-49
Razem zyski (straty) aktuarialne	-264

Profil zapadalności świadczeń (kwoty w tys. PLN, duracja w latach)

Okres	Przepływy	Podział rezerw
2018	453	438
2019	356	325
2020	264	226
2021	159	132
2022	160	119
≥ 2023	3 508	967
Razem	4 900	2 207
PV / duracja	3 356	10,85

Analiza wrażliwości rezerw na zmiany podstawowych założeń aktuarialnych

AW dla stopy procentowej		AW dla wskaźników rotacji pracowniczej		AW dla wzrostów podstaw świadczeń	
Zmiana w p.p.	Przyrost rezerw	Zmiana w %	Przyrost rezerw	Zmiana w p.p.	Przyrost rezerw
-1,0%	+152	-20%	+99	-1,0%	-145
-0,5%	-73	-10%	+48	-0,5%	-75
0,0%	0	0%	0	0,0%	0
0,5%	-68	10%	-45	0,5%	79
1,0%	-131	20%	-88	1,0%	+164

Nota 16- pozostałe zobowiązania długoterminowe

Pozostałe zobowiązania długoterminowe	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
- nieopłacony kapitał	50	50
- umowy leasingu finansowego	482	287
- zatrzymane kaucje	88	45
Zobowiązania długoterminowe, razem	620	382

Nota 17- krótkoterminowe kredyty bankowe

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
- kredyty	7 077	2 233

Informacje o zaciągniętych kredytach bankowych

Nazwa banku	Siedziba	Limit kredytu	Kwota zaangażowania	Termin spłaty	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenie
-------------	----------	---------------	---------------------	---------------	------------------------	----------------

Zaciągnięte przez Prochem S.A.

mBank SA	Warszawa	6.000 Kredyt w rachunku bankowym	3 830	29.11.2019	WIBOR dla depozytów O/N w PLN + marża	Weksel własny in blanco, zastaw sądowy na akcjach i udziałach spółki Elektromontaż Kraków S.A., ustanowienie hipoteki na nieruchomości będącej własnością spółki Elpro Sp. z o.o. w Krakowie
----------	----------	-------------------------------------	-------	------------	---------------------------------------	--

Zaciągnięte przez Elektromontaż Kraków S.A.

mBank S.A.	Warszawa	500	-	28.02.2019	Wibor dla 1-miesięcznych depozytów złotych + marża	Hipoteka
ING BANK Śląski	Katowice	2 500	1 963	19.11.2019	Wibor dla 1-miesięcznych depozytów ON złotych + marża	Hipoteka

Zaciągnięte przez Elmont Pomiary Sp. z o.o.

Pekao S.A.	Warszawa	200	-	31.03.2019	Wibor dla 1-miesięcznych depozytów złotych + marża	Weksel własny in blanco
------------	----------	-----	---	------------	--	-------------------------

Zaciągnięte przez Atutor Integracja Cyfrowa sp. z o.o.

Bank Millenium S.A.	Warszawa	150	150	15.04.2019	WIBOR 1m plus marża	Udzielenie bankowi pełnomocnictwa do pobrania i spłaty z rachunków i dokonania blokady środków w przypadku nie spłacenia kredytu w terminie
---------------------	----------	-----	-----	------------	---------------------	---

Zaciągnięte przez Pro-Inhut sp. z o.o.

ING Bank Śląski S.A.	Dąbrowa Górnicza	734	734	17.05.2019	Wibor dla 1-miesięcznych depozytów złotych + marża	Gwarancja Banku BGK na podstawie umowy portfelowej. Weksel in blanco.
ING Bank Śląski S.A.	Sosnowiec	400	400	30.07.2020	Wibor dla 1-mies depozytów złotych + marża	Gwarancja Banku BGK na podstawie umowy portfelowej. Weksel in blanco.

Nota 18 - zobowiązania handlowe

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) wobec jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	12	10
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	12	10
- do 12 miesięcy	12	10
b) wobec pozostałych jednostek	31 614	22 416
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	31 614	22 416
- do 12 miesięcy	30 929	22 416
- powyżej 12 miesięcy	685	0
Zobowiązania handlowe, razem	31 626	22 426

Nota 19 - kwoty należne odbiorcom z tytułu umów długoterminowych

Wyszczególnienie	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
Wartość przychodów wg umów	361 967	219 689
Wartość przychodów zafakturowana	219 674	179 418
Planowane zobowiązania z tytułu realizacji umów	338 234	210 153
Zrealizowane zobowiązania z tytułu umów	216 775	180 945
Kwoty należne od odbiorców	13 691	8 805
Kwoty należne dla odbiorców	2 863	1 913

Nota 20 - pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
a) wobec pozostałych jednostek	4 540	4 473
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	3 409	3 337
- z tytułu wynagrodzeń	477	399
- inne (wg rodzaju)	654	737
zobowiązania wobec pracowników	43	51
wobec akcjonariuszy	17	16
zobowiązania z tytułu leasingu	338	625
pozostałe	256	45
b) pozostałe rezerwy krótkoterminowe	4 418	4 399
- rezerwa na koszty zarachowane do roku poprzedniego, dotyczące kontraktów długoterminowych	1 550	477
- rezerwa na koszty	885	2 143
- koszty audytu	67	69
- rezerwa krótkoterminowa na świadczenia emerytalne	445	328
- rezerwa na zaległe urlopy	1 471	1 382
Zobowiązania pozostałe, razem	8 958	8 872

Zobowiązania z tytułu leasingu

w tys. złotych	Wartość bieżąca		Przyszłe minimalne płatności z tytułu leasingu	Wartość bieżąca		Przyszłe minimalne płatności z tytułu leasingu
	2018 rok	Odsetki 2018 rok		2017 rok	Odsetki 2017 rok	
do roku	305	33	338	591	34	625
1 do 5 lat	448	34	482	265	22	287
razem	753	67	820	856	56	912

Nota 21 - przychody przyszłych okresów

	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2017 r.
- otrzymane zaliczki i przedpłaty	77	-
- pozostałe	324	324
Przychody przyszłych okresów na koniec okresu, z tego:	401	324
Zobowiązania długoterminowe	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	401	324

Nota 22- przychody ze sprzedaży usług

Przychody ze sprzedaży usług (struktura rzeczowa i rodzaje działalności)	Rok 2018	Rok 2017
- przychody ze sprzedaży usług, w tym:	150 287	111 133
- od jednostek powiązanych	13 063	13 033

Przychody ze sprzedaży (struktura terytorialna)	Rok 2018	Rok 2017
Kraj	150 149	110 957
- w tym od jednostek powiązanych	13 063	13 033
Eksport	138	176

Przychody z tytułu umów o usługi budowlane (generalne wykonawstwo) oraz pozostałych usług zostały zaprezentowane w nocie 31. Kwota brutto należna od zamawiających/ odbiorców za prace wynikające z umów została zaprezentowana w nocie 11.

Informację dotyczącą głównych klientów, których łączna wartość przychodów ze sprzedaży usług przekracza 10% łącznych przychodów Grupy za 2018 rok, zamieszczono w nocie 31.

Nota 22 - przychody ze sprzedaży towarów i materiałów

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura rzeczowa i rodzaje działalności)	Rok 2018	Rok 2017
Towary i materiały	2 907	873

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura terytorialna)	Rok 2018	Rok 2017
Kraj	2 907	873

Nota 24 – koszt wytworzenia sprzedanych usług

Koszty według rodzaju	Rok 2018	Rok 2017
a) amortyzacja	2 085	2 014
b) zużycie materiałów i energii	24 131	21 668
c) usługi obce	87 075	56 238
d) podatki i opłaty	519	817
e) wynagrodzenia	32 097	29 983
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5 994	5 756
g) pozostałe koszty rodzajowe (wg tytułów)	3 856	4 158
- ubezpieczenia majątkowe i osobowe	891	734
- podróże służbowe	1 236	1 398
- PFRON	203	214
- wynajem samochodów	850	926
- pozostałe	676	886
Koszty według rodzaju, razem	155 757	120 634
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	-2 427	241
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-13 315	-13 328
Koszt wytworzenia sprzedanych usług	140 015	107 547

Nota 25 - pozostałe przychody operacyjne

	Rok 2018	Rok 2017
a) zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	172	446
b) odwrócenie odpisu aktualizacyjnego (z tytułu)	128	23
- na należności	113	23
- pozostałe	15	-
c) pozostałe, w tym:	4 766	195
- zwrot kosztów postępowania sądowego	385	11
- otrzymane odszkodowania, grzywny i kary	407	111
- pozostałe przychody ujawnienie aktywa przeznaczonego do sprzedaży	676	-
- spisanie przedawnionych zobowiązań	1 871	1
- przychody z aktualizacji wyceny	1 396	-
- pozostałe	31	72
Pozostałe przychody operacyjne, razem	5 066	664

Nota 26 - pozostałe koszty operacyjne

	Rok 2018	Rok 2017
a) a) strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	5
b) utworzenie odpisu aktualizacyjnego (z tytułu)	298	440
- wartość należności	298	440
c) pozostałe, w tym:	1 126	297
- koszty postępowania sądowego	99	26
- utrata wartości rzeczowego majątku trwałego	106	-
- zapłacone kary, grzywny i odszkodowania	16	53
- wartość netto sprzedanej nieruchomości inwestycyjnej	246	-
- zaniechanie inwestycji	377	-
- pozostałe	282	218
Pozostałe koszty operacyjne, razem	1 424	742

Nota 27 – wynik zdarzeń jednorazowych

	Rok 2018	Rok 2017
Otrzymane odsetki od PERN zgodnie z wyrokiem sądowym	-	25 082
Kwoty zasądzone od PERN zgodnie z wyrokiem sądowym	-	6 819
Koszt spisanych zapasów	-	-1 668
Odsetki zapłacone i rozliczone z PERN	-	-2 841
Koszt rezerw na przyszłe zobowiązania	-	-476
Koszty związane z obsługą procesu z PERN	-	-143
Wynik zdarzenia	-	26 773

Wynik na zdarzeniach jednorazowych powstał w wyniku zakończenia i rozliczenia sprawy sądowej z PERN S.A. opisanej w nocie 39 - *informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed Sądem*

Nota 28 - przychody finansowe

	Rok 2018	Rok 2017
a) odsetki z tytułu udzielonych pożyczek	377	379
- od jednostek spółkontrolowanych	377	379
b) pozostałe odsetki	60	22
- od pozostałych jednostek	60	22
c) nadwyżka dodatnich różnic kursowych	39	59
d) pozostałe, w tym:	209	95
- przychody z tytułu zdyskontowanych zobowiązań długoterminowych	205	39
- pozostałe	4	56
Przychody finansowe, razem	685	555

Nota 29 - koszty finansowe

	Rok 2018	Rok 2017
a) odsetki od kredytów bankowych	190	438
b) pozostałe odsetki	34	47
- dla innych jednostek	34	47
c) nadwyżka ujemnych różnic kursowych	4	0
d) pozostałe, według tytułów :	696	539
- prowizje od gwarancji bankowych	266	242
- prowizje od kredytów	137	138
- koszty z tytułu dyskonta aktywów finansowych	206	145
- pozostałe koszty	87	14
Koszty finansowe, razem	924	1 024

Nota 30 - podatek dochodowy

Podatek dochodowy odroczony wykazany w rachunku zysków i strat	Rok 2018	Rok 2017
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	399	2 754
Podatek dochodowy odroczony, razem	399	2 754

Ustalenie efektywnej stawki podatkowej

(Dane w tys. złotych)	Rok 2018	Rok 2017
stawka podatku	19%	19%
Zysk netto	1 839	16 976
podatek dochodowy	360	3 104
Zysk przed opodatkowaniem	2 199	20 080
podatek dochodowy według obowiązującej stawki 19%	418	3 815
straty podatkowe z lat poprzednich, które nie zostaną rozliczone	-203	-520
przychody nie będące przychodami podatkowymi	283	-1 292
koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	8	1 039
Strata podatkowa poza RP	-	62
pozostałe	-146	-
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat, razem	468	3 104

Nota 31 – dodatkowe ujawnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Do działalności operacyjnej zalicza się podstawową działalność oraz obroty z pozostałej działalności operacyjnej.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się obroty w zakresie inwestycji w rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne, inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.

Otrzymane dywidendy wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej. Pożyczki udzielone i zwrócone wraz z należnymi odsetkami wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej.

Zapłacone odsetki i prowizje z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz leasingu wykazuje się w przepływach z działalności finansowej. Do działalności finansowej zalicza się również otrzymane i spłacone kredyty bankowe i pożyczki.

Różnice między kwotami ustalonymi wprost ze sprawozdania a wykazanymi w sprawozdaniu z przepływów wynikają z przesunięcia poszczególnych kwot z działalności operacyjnej do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Dotyczą one poniższych pozycji bilansu (dane w tys. zł):

Zmiana stanu zapasów	-1 156
Zapasy na 1 stycznia	2 222
Stan BO	2 222
Zapasy na 31 grudnia	3 378
Stan BZ	3 378
Zmiana stanu należności krótkoterminowych	-13 956
Należności na 1 stycznia	32 014
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów 1 stycznia	8 415
Pozostałe aktywa na 1 stycznia	2 466
Należności z tytułu zatrzymanych kaucji na 1 stycznia	222
Należności za sprzedane środki trwałe	-15
Należności z tytułu podatku dochodowego	-641
Stan BO po korektach	42 461
Należności na 31 grudnia	41 472
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów na 31 grudnia	13 691
Pozostałe aktywa na 31 grudnia	1 202
Należności z tytułu zatrzymanych kaucji na 31 grudnia	63
Należności za sprzedane środki trwałe	-11
Stan BZ po korektach	56 417
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z wyjątkiem pożyczek krótkoterminowych i funduszy specjalnych	7 728
Zobowiązania handlowe na 1 stycznia	22 426
Pozostałe zobowiązania na dzień 1 stycznia	8 872
Kwoty należne dostawcom z tytułu umów korekta na 1 stycznia	1 913
Zobowiązania z tytułu zatrzymanych kaucji na 1 stycznia	4 592
Rezerwa na krótkoterminowe świadczenia emerytalne	-323
Rezerwy na świadczenia urlopowe	-1 382
Rezerwa na audyt	-71
Rezerwa na krótkoterminowe pozostałe koszty	-477
Zobowiązania z tytułu leasingu	-276
Zobowiązania wobec akcjonariuszy	-16
Stan BO po korektach	35 258
Zobowiązania handlowe na 31 grudnia	31 626
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów na 31 grudnia	2 863
Pozostałe zobowiązania na dzień 31 grudnia	8 958
Zobowiązania z tytułu zatrzymanych kaucji na 31 grudnia	3 569

Rezerwa na krótkoterminowe świadczenia emerytalne	-445
Rezerwy na świadczenia urlopowe	-1 471
Rezerwa na audyt	-67
Zobowiązania inwestycyjne	-1 550
Zobowiązania z tytułu leasingu	-480
Zobowiązania wobec akcjonariuszy	-17
Stan BZ po korekcie	42 986

	Rok 2018	Rok 2017
Zmiana stanu pozostałych korekt na 31 grudnia	-662	-208
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów - otrzymane zaliczki	-1 271	496
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów z tytułu kwot należnych zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	-	-644
Pozostałe	609	-60

Nota 32– segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy:

- która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskać przychody i ponosić koszty,
- której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie,
- w przypadku, której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Przychody segmentu są przychodami ze sprzedaży zewnętrznym klientom.

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów związanych ze sprzedażą zewnętrznym klientom.

Wynik segmentu jest ustalany na poziomie wyniku operacyjnego.

Działalność spółek Grupy Kapitałowej oraz Emitenta dla potrzeb zarządzania została podzielona na jedenaście podstawowych działów operacyjnych, takie jak: realizację (generalne wykonawstwo), usługi projektowe i inne usługi inżynierskie (nadzory wraz z usługą inżyniera projektu), wynajem sprzętu budowlanego, montaż instalacji elektrycznych, wynajem powierzchni biurowej, działalność handlową oraz pozostałą działalność.

Do aktywów segmentu zaliczono wszystkie aktywa wykorzystywane przez segment, na które składają się głównie należności, zapasy i rzeczowe aktywa trwałe po odjęciu wartości rezerw i odpisów.

Niektóre aktywa we wspólnym użytkowaniu są przypisane do tych segmentów w oparciu o rozsądne wagi.

W 2018 roku przychody z działalności osiągnięte, przez Emitenta, poza granicami Polski (Eksport) i ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły 138 tys. złotych, co stanowi 0,1% przychodów ze sprzedaży. W analogicznym okresie roku poprzedniego przychody te wyniosły 176 tys. zł, co stanowiło 0,2% przychodów ze sprzedaży.

Informacje dotyczące głównych klientów Emitenta, których udział w przychodach ze sprzedaży ujętych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za 2018 rok, przekroczył 10% łącznych przychodów ze sprzedaży:

Informacje dotyczące głównych klientów, których udział w przychodach ze sprzedaży za 2018 rok przekroczył 10% łącznych przychodów ze sprzedaży:

- Klient, zajmujący się produkcją surowców chemicznych – przychody ze sprzedaży 52 616 tys. zł, co stanowi 34,3 % przychodów ze sprzedaży, które wykazano w segmencie „Generalne wykonawstwo” i „Usługi projektowe i inne usługi inżynierskie”.

- Irydion Sp. z o.o. spółka współkontrolowana – przychody w kwocie 13 063 tys. zł, co stanowi 8,5% udziału w przychodach ze sprzedaży, które wykazano w segmencie „Generalne wykonawstwo” i „Usługi projektowe i inne usługi inżynierskie”.

Szczegółowe dane dotyczące działalności spółek Grupy w poszczególnych segmentach przedstawiają poniższe zestawienia.

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży został zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy.

	Nota	Rok 2018	Rok 2017
Polska		150 149	111 830
Pozostałe kraje		138	176
	22	150 287	112 006

Podział geograficzny aktywów trwałych

	Nota	Rok 2018	Rok 2017
Polska		35 019	34 035
Pozostałe kraje		-	
	1, 2 i 3	35 019	34 035

Dane bieżące

Rok 2018	Generalne wykonawstwo	Usługi projektowe, inne usługi inżynierskie	Wynajem sprzętu budowlanego	Montaż instalacji elektrycznych	Wynajem powierzchni biurowej	Utrzymanie ruchu	Działalność handlowa	Pozostałe usługi informatyczne	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane	Razem
Przychody na rzecz klientów zewnętrznych	75 837	27 347	2 130	37 617	4 899	-	2 907	786	1 671	-	153 194
Przychody segmentu ogółem	75 837	27 347	2 130	37 617	4 899	-	2 907	786	1 671	-	153 194
Wynik											
Zysk (strata) segmentu	2 199	-5 954	243	24	463	-	213	71	-86	-	-2 827
Przychody finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	685	685
Koszty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-924	-924
Działalność finansowa netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-239	-239
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 623	1 623
Strata na pozostałej działalności operacyjnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 642	3 642
Zysk przed opodatkowaniem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 199	2 199
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	360	360
Zysk za okres bieżący	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 839	1 839
Strata przypisana udziałom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-84	-84
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 923	1 923
Aktywa segmentu (związane z działalnością)	27 289	6 187	570	10 681	14 102	-	783	998	237	-	60 847
Aktywa nieprzypisane/niealokowane (m.in. akcje, udziały i pozostałe aktywa finansowe)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88 931	88 582
Aktywa ogółem	27 289	6 187	570	10 681	14 102	-	783	998	237	88 931	149 778
Zobowiązania segmentu (związane z działalnością)	2 846	952	1 134	7 511	723	-	-	521	898	44 783	59 368
Kapitały własne właścicieli jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83 940	83 940
Kapitały niekontrolujące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 470	6 470
Zobowiązania i kapitały ogółem	2 846	952	1 134	7 511	723	-	-	521	898	135 193	149 778
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	116	111	93	599	712	-	-	65	238	-	1 934
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	9	-	19	4	-	-	3	116	-	151
Odpis aktualizujący wartość aktywów segmentu	-	-279	-3 061	-1 106	-145	-	-	-	-26	-	-4 617

Dane porównawcze

Rok 2017	Generalne wykonawstwo	Usługi projektowe, inne usługi inżynierskie	Wynajem sprzętu budowlanego	Montaż instalacji elektrycznych	Wynajem powierzchni biurowej	Utrzymanie ruchu	Działalność handlowa	Pozostałe usługi informatyczne	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane	Razem
Przychody na rzecz klientów zewnętrznych	33 255	30 277	2 515	38 164	4 487	710	873	421	1 304	-	112 006
Przychody segmentu ogółem	33 255	30 277	2 515	38 164	4 487	710	873	421	1 304	-	112 006
Wynik											
Zysk (strata) segmentu	-1 184	-9 327	384	203	497	-36	135	-140	-139	-	-9 607
Przychody finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	555	555
Koszty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1 024	-1 024
Działalność finansowa netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-469	-469
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 641	3 641
Strata na pozostałej działalności operacyjnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26 695	26 695
Zysk przed opodatkowaniem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 080	20 080
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 104	3 104
Zysk za okres bieżący	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16 976	16 976
Strata przypisana udziałom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	148	148
Zysk netto przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16 828	16 828
Aktywa segmentu (związane z działalnością)	12 652	11 319	699	5 447	17 063	379	1 175	-	154	-	48 888
Aktywa nieprzypisane/niealokowane (m.in. akcje, udziały i pozostałe aktywa finansowe)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	107 936	107 936
Aktywa ogółem	12 652	11 319	699	5 447	17 063	379	1 175	-	154	107 936	156 824
Zobowiązania segmentu (związane z działalnością)	2	4 497	332	6 771	2 924	37	582	2	811	29 138	45 096
Kapitały własne właścicieli jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105 204	105 204
Kapitały niekontrolujące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 524	6 524
Zobowiązania i kapitały ogółem	2	4 497	332	6 771	2 924	37	582	2	811	140 866	156 824
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	100	77	91	489	699	63	-	45	270	-	1 834
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	18	-	17	7	-	-	-	138	-	180
Odpis aktualizujący wartość aktywów segmentu	-344	-422	-3 092	-1 107	-289	-	-	-	-254	-	-5 508

Nota 33 - zysk przypadający na jedną akcję

Zysk netto na 1 akcję pozostającą w obrocie na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku wynosi 0,79 zł a w roku 2017 4,32 zł.

Nota 34 - podział zysku i pokrycie straty

Zysk netto Emitenta za rok 2017 w kwocie 12 684 166,55 zł Uchwałą Nr 15 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 21 czerwca 2018 roku przeznaczono na kapitał rezerwowy.

Propozycja podziału zysku netto za rok 2018

Zarząd spółki Prochem S.A. zysk netto za rok 2018 w kwocie 1 088 573,12 zł proponuje przeznaczyć na kapitał rezerwowy

Nota 35 - dywidendy

Emitent nie wypłacił dywidendy za 2017 rok.

Nota 36 - instrumenty finansowe i zarządzaniem ryzykiem finansowym

36.1 Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

(dane w tys. zł)	Kategorie instrumentów finansowych		
		Pożyczki, należności i inne	
Klasy instrumentów finansowych	Nota	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Należności z tytułu dostaw i usług	9	40 198	28 674
Środki pieniężne		3 250	28 815
Udzielone pożyczki	7,10	19 090	18 713
Pozostałe aktywa finansowe – kaucja długoterminowa	7	1 332	-
Razem		63 870	76 202

Zobowiązania finansowe

31 grudnia 2018 r.

(dane w tys. zł)	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania wyłączone z MSR 39		
Klasy instrumentów finansowych	nota			
Kredyty	18,15	7 129	-	7 129
Leasing finansowy	17,20	-	820	820
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	19	35 195	-	35 195
Razem		42 324	820	43 144

31 grudnia 2017 r.

(dane w tys. zł)	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania wyłączone z MSR 39		
Klasy instrumentów finansowych	nota			
Kredyty	18,15	2 374	-	2 374
Leasing finansowy	17,20	-	912	912
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	19	27 018	-	27 018
Razem		29 392	912	30 304

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych

(dane w tys. zł)

	Stan na	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Należności z tytułu dostaw i usług	4 617	5 508
Razem	4 617	5 508

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych przedstawiono w nocie 9.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

(dane w tys. zł)	nota	31.12.2018 r.		31.12.2017 r.	
		wartość godziwa	wartość księgowa	wartość godziwa	wartość księgowa
Aktywa finansowe					
Należności z tytułu dostaw i usług	9	40 198	40 198	28 674	28 674
Środki pieniężne		3 250	3 250	28 815	28 815
Pożyczki udzielone	7,10	19 090	19 090	18 713	18 713
Pozostałe aktywa finansowe – kaucja długoterminowa	7	1 332	1 332	-	-
Razem		63 870	63 870	76 202	76 202
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	15,18	7 129	7 129	2 374	2 374
Leasing finansowy	17,20	820	820	912	912
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	19	35 195	35 195	27 018	27 018
Razem		43 144	43 144	30 304	30 304

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest zbliżona do bilansowej ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz zmienne oprocentowanie.

Leasing operacyjny

Grupa jest stroną umowy najmu powierzchni biurowej oraz umowy dzierżawy nieruchomości.

Umowy te zostały zaklasyfikowane jako leasing operacyjny.

Umowa na najem powierzchni biurowej, na prowadzoną działalność gospodarczą, zawiera również dodatkowe opłaty za świadczenia dodatkowe, które podlegają rozliczeniu raz na rok. Czynsz zgodnie z umową, raz w roku jest waloryzowany wg Zharmonizowanego Wskaźnika Wzrostu Cen Towarów Konsumpcyjnych w Unii Europejskiej (wskaźnik), opublikowany na dwa miesiące przed datą indeksacji.

Część powierzchni biurowej najmowanej jest podnajmowana. Umowa najmu powierzchni biurowej oraz związane z nią umowy podnajmu wygasają w 2023.

Umowa dzierżawy nieruchomości wygasa w sierpniu 2034 roku. Powierzchnia nieruchomości jest wynajmowana na biura, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, na podstawie umów najmu. Czynsz za wynajmowaną powierzchnię zgodnie z umowami raz w roku jest waloryzowany według Zharmonizowanego Wskaźnika Wzrostu Cen Towarów konsumpcyjnych w Unii Europejskiej (Wskaźnik), opublikowany na dwa miesiące przed datą indeksacji lub innego wskaźnika. Umowy najmu zawierają również dodatkowe opłaty za świadczenia dodatkowe, które podlegają rozliczeniu w zależności od umowy raz na rok lub dwa miesiące po zakończeniu kwartału.

Umowy najmu zawarte są w większości na okres 5 lat (do 2019 roku) i na czas nieokreślony.

01 kwietnia 2016 roku Grupa zawarła umowę na mocy której wydzierżawiała ośrodek wypoczynkowy położony w Tleniu, gmina Osie. Umowa została zawarta na czas określony do 31 grudnia 2020 roku.

Przychody z tytułu wynajmu zwiększają fundusz socjalny, w 2017 roku wyniosły 10 tys. zł.

Pozostałe przychody z tytułu zwrotu opłat poniesionych przez wydzierżawiającego ujęto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako przychód i koszt z tytułu wynajmu w kwocie

15,0 tys. zł , a w 2017 roku 17,7 tys. zł. W dniu 21 listopada 2018 roku na mocy aktu notarialnego Repetytorium A nr 5893/2018 Emitent dokonał sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej.

W 2018 roku w skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujęto kwotę 4 445 tys. zł jako koszt z tytułu opłat wynikających z umów najmu powierzchni biurowej i dzierżawy nieruchomości, w 2017 roku kwota ta wynosiła 4 607 tys. zł.

Przychody z podnajmu ujmowane są w przychodach operacyjnych.

W ciągu roku 2018 w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, ujęto kwotę 4 808 tys. zł jako przychód z podnajmu i najmu a w 2017 roku kwota ta wynosiła 5 010 tys. zł.

Od dnia 18 stycznia 2011 roku Grupa jest stroną umowy zawartej z Toyota Leasing Polska sp. z o.o., dotyczącą wynajmu samochodów osobowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku umowami najmu zostało objętych 47 szt. samochodów służbowych.

W ciągu roku 2018 w skonsolidowanym rachunku wyników i strat ujęto kwotę 830 tys. zł jako koszt z tytułu wynajmu samochodów, a w 2017 roku 889 tys. zł.

Minimalne płatności z tytułu nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego kształtują się następująco:

Umowa leasingu operacyjnego, w którym Grupa jest leasingobiorcą

w tys. zł	2018 r.	2017 r.
do roku	5 448	4 862
1-5 lat	16 968	19 021
powyżej 5 lat	12 319	13 793

Umowa leasingu operacyjnego, w którym Grupa jest leasingodawcą

w tys. zł	2018 r.	2017 r.
do roku	777	4 345
1-5 lat	3 142	17 947
powyżej 5 lat	58	2 654

36.2. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Działalność Grupy narażona jest na następujące ryzyka finansowe:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyka rynkowe (w tym ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej).

Ryzyko kredytowe

Grupa prowadząc działalność handlową realizuje sprzedaż usług dla podmiotów gospodarczych z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone usługi. Grupa, w celu zminimalizowania ryzyka kredytowego zarządza ryzykiem poprzez obowiązującą procedurę pozyskania zabezpieczeń.

Przyjęty okres spłaty należności związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 14 – 60 dni.

Należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych uruchamiane są procedury windykacji.

Analiza wiekowa należności handlowych, które są przeterminowane na koniec okresu sprawozdawczego lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości została przedstawiona w nocie 9.

W celu zmniejszenia ryzyka nie odzyskania należności z tytułu dostaw i usług Grupa przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenia w postaci między innymi: gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, hipotek i weksli oraz kaucji.

W celu poprawy bieżącej płynności, w celu zwolnienia należności zatrzymywanych przez inwestorów z tytułu należytego zabezpieczenia wykonywanych umów i rękojmi za roboty budowlano – montażowe, Grupa udziela gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych w ramach uruchomionych w tym celu linii gwarancyjnych.

Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi jest uważane przez Grupę za niskie.

Wszystkie podmioty, w których Grupa lokuje wolne środki pieniężne działają w sektorze finansowym. Należą do nich banki krajowe oraz oddziały banków zagranicznych o wiarygodności kredytowej krótkoterminowej odpowiedniej jakości.

Ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlane przez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość.

Ryzyko płynności

Grupa narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na 31 grudnia 2017 roku wskaźnik relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (wskaźnik płynności bieżącej) wyniósł odpowiednio 1,24 i 1,84.

Szczegółowe informacje w zakresie kredytów przedstawiono w notach 14i 17.

Analiza wymagalności zobowiązań w notach od 15 do 21.

Ryzyko kursowe walut

Część kontraktów na sprzedaż usług zawarta jest z firmami zagranicznymi w walutach obcych (EUR, USD i BYR). W przypadku znacznego umocnienia się waluty krajowej może to mieć niekorzystny wpływ na wyniki Grupy. Częściowo to ryzyko jest niwelowane w sposób naturalny poprzez zakup urządzeń i usług niezbędnych do realizacji tych kontraktów za granicą, jak również poprzez zakup odpowiednich instrumentów finansowych.

Ekspozycja na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku

(dane w tys. zł)	EUR	USD	NOK	Inne w zł	Razem po przeliczeniu na PLN
Aktywa finansowe					
Należności z tytułu dostaw i usług	50	-	-	-	215
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów	2 306	-	-	-	9 916
Środki pieniężne	230	57	88	6	1 247
Razem	2 586	57	88	6	11 378
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 091	50	-	-	4 879
Razem	1 091	50	-	-	4 879

Ekspozycja na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku

(dane w tys.)	EUR	USD	NOK	BYN	Razem po przeliczeniu na PLN
Aktywa finansowe					
Należności z tytułu dostaw i usług	30	-	-	-	126
Środki pieniężne	2	1	88	6	55
Razem	546	1	88	6	181
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	403	80	-	-	1 959
Razem	403	80	-	-	1 959

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe wg stanu na 31 grudnia 2018 roku

(dane w tys. zł)	Wzrost kursu	Wpływ łączny na zysk przed opodatkowaniem	Spadek kursu	Wpływ łączny na zysk przed opodatkowaniem
EUR/PLN	15%	964	15%	-964
USD/PLN	15%	32	15%	-32
NOK/PLN	15%	6	15%	-6
Wpływ łączny		1 002		-1 002

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017

(dane w tys. zł)	Wzrost kursu	Wpływ łączny na zysk przed opodatkowaniem	Spadek kursu	Wpływ łączny na zysk przed opodatkowaniem
EUR/PLN	15%	-232	15%	232
USD/PLN	15%	1	15%	-1
NOK/PLN	15%	6	15%	-6
Wpływ łączny		-225		225

Ekspozycja na ryzyko walutowe przychodów i kosztów w okresie sprawozdawczym

Przychody w walucie obcej uzyskane w walucie w latach 2018 i 2017 przedstawiały się następująco:

waluta	przychody		Średni kurs dla sprzedaży		koszty		Średni kurs dla zakupów	
	2018r.	2017 r.	2018 r.	2017 r.	2018 r.	2017 r.	2018 r.	2017 r.
(dane w tys.)								
EUR	360	42	4,2810	4,2294	1 319	932	4,2713	4,2466
USD	1 805	-	3,7324	3,9295	721	9	3,6805	3,9862

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości instrumentów finansowych wg stanu na 31 grudnia 2018 roku na wynik finansowy brutto w związku z hipotetyczną zmianą kursów walut obcych w stosunku do złotego polskiego/waluty funkcjonalnej.

Powyższe odchylenia skalkulowano na podstawie zmienności historycznej dla poszczególnych walut oraz prognoz.

Główną walutą obcą w okresie sprawozdawczym było EUR.

Hipotetycznie zakładając gdyby polski złoty osłabił/wzmocnił się o 1 % w stosunku do EURO to przychody w 2018 roku zwiększyłyby się lub zmniejszyły o 15 tys. zł a w 2017 roku o 2 tys. zł, co miałyby wpływ na zysk przed opodatkowaniem, natomiast koszty uległyby zwiększeniu/zmniejszeniu w 2018 roku o 56 tys. zł, a w 2017 roku o 40 tys. zł.

Powyższe odchylenia skalkulowano na podstawie zmienności historycznej dla poszczególnych walut oraz prognoz.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością księgową instrumentów finansowych a ich potencjalną wartością księgową przy założonych wzrostach/spadkach kursów walut.

Dla pozostałych walut wrażliwość instrumentów finansowych jest nieistotna.

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Grupa narażona jest na ryzyko zmienności przepływów środków pieniężnych z tytułu stopy procentowej wynikające z kredytów bankowych opartych na zmiennej stopie procentowej WIBOR ON (overnight) oraz udzielonych pożyczek opartych na zmiennej stopie WIBOR 6M i stopie redyskonta weksli. Grupa nie uwzględniła w swojej analizie spadku stóp procentowych.

Analiza instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej

(dane w tys. zł)	WIBOR		Stała stopa	
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa finansowe				
Pożyczki udzielone	11 988	11 988	6 775	6 726
Zobowiązania finansowe				
Kredyt	2 374	2 374	-	-

Analiza wrażliwości przepływów pieniężnych instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej na zysk przed opodatkowaniem

(dane w tys. zł)	założone odchylenia		wpływ (w tys. zł)	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa finansowe				
WIBOR	+50 p.b.	+50 p.b.	62	94
Zobowiązania finansowe				
Kredytu	+50 p.b.	+50 p.b.	(36)	(12)

Nota 37 - transakcje z podmiotami powiązanymi

Do podmiotów powiązanych zalicza się jednostki kontrolowane i współkontrolowane, a także te na które Emitent ma wpływ lub jest członkiem kluczowego personelu zarządzającego Emitenta.

W skład kluczowego personelu zarządzającego wchodzi Członkowie Zarządu Spółki oraz Członkowie Rady Nadzorczej Spółki.

W 2018 roku kluczowy personel zarządzający oraz osoby powiązane z kluczowym personelem zarządzającym, oprócz wynagrodzenia nie zawierali innych transakcji z Emitentem i spółkami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej.

Wynagrodzenia wypłacone w 2018 roku w przedsiębiorstwie Emitenta Członkom Zarządu:

1. Jarosław Stępniewski 576 tys. zł
2. Marek Kiersznicki 483 tys. zł
3. Krzysztof Marczak 458 tys. zł

Wynagrodzenia wypłacone w 2018 roku w przedsiębiorstwie Emitenta Członkom Rady Nadzorczej:

1. Marek Garliński 76 tys. zł,
2. Andrzej Karczykowski 60 tys. zł,
3. Krzysztof Obłój 60 tys. zł:
4. Marcin Pędziński 60 tys. zł.
5. Karol Żbikowski 60 tys. zł.

Wynagrodzenie wypłacone Członkom Zarządu w 2018 r. z tytułu pełnienia funkcji w Zarządach i Radach Nadzorczych spółek wchodzących w skład grupy kapitałowej otrzymali:

1. Jarosław Stępniewski	76 tys. zł
2. Marek Kiersznicki	86 tys. zł
3. Krzysztof Marczak	126 tys. zł

Poniżej zaprezentowane transakcje pomiędzy podmiotami powiązаныmi zawierane były na warunkach rynkowych i dotyczą sprzedaży i zakupu usług m.in. budowlano montażowych i najmu, a także udzielanych wzajemnie pożyczek.

Udzielone gwarancje i poręczenia jednostkom powiązany przedstawił w nocy 38.

Okres sprawozdawczy

(dane w tys. zł.)

od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

	sprzedaż usług	zakup usług	przychody finansowe - odsetki od pożyczek
jednostki spółkontrolowane i stowarzyszone	13 063	3 404	377

Sprzedaż usług w całości dotyczy przychodów od spółki spółkontrolowanej Irydion Sp. z o.o. w Warszawie, na rzecz której prowadzone jest zadanie inwestycyjne pod nazwą „Astrum Business Park” w Warszawie, a koszty zakupu usług – opłat za wynajem biura.

na 31 grudnia 2017 roku

	należności handlowe i pozostałe	należności z tytułu udzielonych pożyczek	zobowiązania handlowe
jednostki spółkontrolowane i stowarzyszone	1 562	19 090	12

Okres porównawczy

(dane w tys. zł.)

od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

	sprzedaż usług	zakup usług	przychody finansowe - odsetki od pożyczek
jednostki spółkontrolowane i stowarzyszone	13 033	3 878	379

na 31 grudnia 2017 roku

	należności handlowe	należności z tytułu udzielonych pożyczek	zobowiązania handlowe
jednostki spółkontrolowane i stowarzyszone	7 903	18 713	10

Przychody ze sprzedaży usług jednostkom spółkontrolowanym i stowarzyszonym za 2018 i 2017 rok w całości dotyczą przychodów od spółki spółkontrolowanej Irydion Sp. z o.o. w Warszawie, na rzecz której prowadzone jest zadanie inwestycyjne pod nazwą „Astrum Biznes Park” w Warszawie. W 2018 roku koszty dotyczyły wynajmu powierzchni biurowej.

Nota 38- zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe oraz inne zabezpieczenia

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe - to bankowe gwarancje dobrego wykonania, zwrotu zaliczki, zapłaty i przetargowe oraz poręczenia wekslowe dobrego wykonania umowy, które wg stanu na dzień bilansowy wynoszą:

	<u>31.12.2018 r.</u>	<u>31.12.2017 r.</u>
Udzielone zabezpieczenia		
gwarancja bankowa dobrego wykonania	14 192	11 475
gwarancja zwrotu zaliczki	11 400	1 177
gwarancja zapłaty	0	-
gwarancja przetargowa	250	-
Razem udzielone zabezpieczenia	14 192	12 652
Zobowiązania warunkowe		
poręczenie weksli wystawionych przez spółkę zależną Pro-Inhut Sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej na rzecz inwestora w celu zabezpieczenia roszczeń dobrego wykonania	247	247
Razem udzielone zabezpieczenia i zobowiązania warunkowe	14 439	12 899

Aktywa warunkowe

Aktywa warunkowe Grupy to bankowe gwarancje dobrego wykonania, które wg stanu na dzień bilansowy wynoszą:

Otrzymane zabezpieczenia

	<u>31 grudnia 2018 r.</u>	<u>31 grudnia 2017 r.</u>
gwarancje bankowe dobrego wykonania	16 865	3 866
gwarancje wekslowe zabezpieczające warunki umowy	450	-
Razem aktywa warunkowe	17 315	3 866

Nota 39 - informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed Sądem

W dniu 22 października 2018 r. Zarząd Prochem S.A. otrzymał od swojego pełnomocnika kopię postanowienia Sądu Najwyższego odmawiającego przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w imieniu PERN S.A. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, I Wydział Cywilny z dnia 30 października 2017 r.

Nota 40- zdarzenia po dniu sprawozdawczym

Nie wystąpiły.

Nota 41 - inne informacje objaśniające do sprawozdania finansowego

Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji emitenta lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące emitenta, zgodnie z posiadanymi przez emitenta informacjami

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego następujący Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej posiadają akcje Prochem S.A.

- Jarosław Stępniewski – 68.383 szt.;
- Marek Kiersznicki – 59.474 szt.;
- Krzysztof Marczak – 36.908 szt.;
- Marek Garliński – 73.996 szt.;
- Andrzej Karczykowski – 201.882 szt.;

Wartość nominalna 1 sztuki akcji wynosi 1 złoty.

Nota 41- zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Prochem S.A. za 2018 rok zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej do publikacji w dniu 26 kwietnia 2019 roku.

Podpisy Zarządu

26.04.2019 r.	Jarosław Stępniewski	Prezes Zarządu
data	imię i nazwisko	stanowisko/funkcja	podpis

26.04.2019 r.	Marek Kiersznicki	Wiceprezes Zarządu
data	imię i nazwisko	stanowisko/funkcja	podpis

26.04.2019 r.	Krzysztof Marczak	Wiceprezes Zarządu
data	imię i nazwisko	stanowisko/funkcja	podpis

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

26.04.2019 r.	Barbara Auguścińska-Sawicka	Główny Księgowy
data	imię i nazwisko	stanowisko/funkcja	podpis